

ВІСНИК

Державного комітету архівів України

(липень–вересень 2004 року)

Випуск 3 (19)

Київ

ЗМІСТ

Видавець
Державний комітет архівів України

Редакційна колегія

Г. В. Боряк (голова),
Л. М. Васько, І. Б. Матяш, К. Є. Новохатський,
В. С. Оснач (секретар), *Г. В. Папакін* (заст. голови),
Г. В. Портнов

Редактор

Б. В. Хитровська

Технічний редактор

М. А. Притикіна

Оригінал-макет

Р. М. Семчук

Вісник Державного комітету архівів України

on-line: <http://www.archives.gov.ua/Publicat/index.ua.html#Visn>

Офіційні акти вищих органів державної влади і управління

Указ Президента України від 31 липня 2004 р. № 854/2004 “Про забезпечення умов для більш широкої участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”	6
Указ Президента України від 3 вересня 2004 р. № 1038/2004 “Про нагородження працівників Центрального державного архіву громадських об’єднань України”	9
Постанова Верховної Ради України від 9 вересня 2004 р. № 1997-IV “Про 60-річчя Ялтинської конференції глав–держав антигітлерівської коаліції”	10
Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2004 р. № 917 “Про затвердження складу Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам’яті жертв війни та політичних репресій і внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1996 р. № 897”	13
Постанова Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1018 “Деякі питання оплати праці працівників державних і комунальних архівних установ”	16
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 липня 2004 р. № 509-р “Про зміну складу колегії Держкомархіву України”	20

Накази Державного комітету архівів України

Про участь центральних державних архівів України у видавничих проєктах “Суспільно-політична і культурна діяльність українських емігрантів “першої хвилі” (1920–1940-ві роки)” та “Союзний центр у боротьбі з українським націоналістичним підпіллям (1939–1959)” від 5 липня 2004 р. № 76	21
Про створення робочої групи щодо визначення складу документів музейно-архівного фонду Державного науково-виробничого підприємства “Центр захисту культурної спадщини від надзвичайних ситуацій” МНС України від 6 липня 2004 р. № 77	22
Про проведення семінару з підвищення кваліфікації працівників кадрових служб державних архівних установ від 12 липня 2004 р. № 80	23

Про затвердження положень про сектор з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України організаційно-аналітичного відділу та сектор міжнародного співробітництва відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України від 13 липня 2004 р. № 81	23
Про організацію виставки з нагоди 70-річчя переїзду Уряду України з м. Харкова до м. Києва від 13 липня 2004 р. № 82	31
Про організацію та проведення державними архівними установами України розгорнутої пересувної виставки архівних документів, присвяченої вшануванню пам'яті жертв примусового переселення у 1944–1946 та 1951 роках з території Польщі в Україну від 15 липня 2004 р. № 83	32
Про забезпечення виконання протокольного рішення наради у Міністра Кабінету Міністрів України від 21 липня 2004 р. щодо удосконалення діяльності апаратів центральних державних органів виконавчої влади та зміцнення виконавської дисципліни від 5 серпня 2004 р. № 86	33
Щодо участі української делегації у щорічній зустрічі керівників архівних служб України та Росії від 10 серпня 2004 р. № 88	36
Щодо участі державних архівних установ України у спільному українсько-польському пошуково-видавничому проєкті про виселення етнічних українців з Польщі та поляків з України в 1944–1947 роках від 10 серпня 2004 р. № 89	37
Про внесення змін до наказу Держкомархіву України від 5 травня 2001 р. № 37 від 1 вересня 2004 р. № 93	38
Про внесення змін до наказу Держкомархіву України від 15 травня 2001 р. № 39 від 1 вересня 2004 р. № 94	45
Про затвердження Положення про галузевий державний архів Управління державної охорони України від 10 вересня 2004 р. № 66/96	47
Про дотримання правил протипожежної безпеки та правил проведення електроробіт у комплексі споруд ЦДА України від 21 вересня 2004 р. № 98а	51
Про введення посади помічника першого заступника Голови Державного комітету архівів України з питань контролю та перевірки виконання актів і доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2004 р. № 100	52
Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Міністерства інформації України від 20 жовтня 1997 р. № 48/1-970-18 від 22 вересня 2004 р. № 101/277	53

Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Національної радіокомпанії України від 2 вересня 1997 р. № 43/315 від 22 вересня 2004 р. № 102/539	54
Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Міністерства культури і мистецтв України від 4 липня 1997 р. № 30/362 від 22 вересня 2004 р. № 103/640	55
З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України від 21 вересня 2004 р. “Про виконання заходів державних архівних установ щодо реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України” від 23 вересня 2004 р. № 104	55
У колегії Державного комітету архівів України	60

Хроніка архівного життя

У Держкомархіві України	60
У державних архівних установах України	64

Міжнародні контакти Державного комітету архівів України

“Архіви, Пам'ять і Знання”: нове гасло “Відкритого конгресу” відкритого суспільства (XV Міжнародний конгрес архівів 23–28 серпня 2004 р., м. Відень, Австрійська Республіка)	86
Міжнародна допомога в ліквідації гуманітарної катастрофи	97
Міжнародна конференція “Архіви в міжнародному контексті”	98

Нові видання

Публікації державних архівних установ	100
Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України	108
Зарубіжні архівні видання	109

ОФІЦІЙНІ АКТИ ВИЩИХ ОРГАНІВ
ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І УПРАВЛІННЯ

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 31 липня 2004 р. № 854/2004

Київ

**Про забезпечення умов для більш широкої участі
громадськості у формуванні та реалізації
державної політики**

З метою зміцнення гарантій реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами, утвердження в Україні народовладдя, розвитку громадянського суспільства **постановляю:**

1. Визнати створення ефективних організаційних та правових умов для всебічної реалізації громадянами конституційного права на участь в управлінні державними справами, забезпечення відкритості діяльності органів виконавчої влади, врахування громадської думки у процесі підготовки та організації виконання їх рішень, підтримання постійного діалогу з усіма соціальними групами громадян, створення можливостей для вільного та об'єктивного висвітлення усіх процесів у цій сфері засобами масової інформації пріоритетними завданнями Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

2. Кабінету Міністрів України:

- здійснити додаткові заходи, спрямовані на запровадження більш ефективних форм роботи органів виконавчої влади з громадськістю у процесі формування та реалізації державної політики;
- розробити і затвердити Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;

- забезпечити створення у двомісячний строк рад при Кабінеті Міністрів України, міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністраціях для здійснення координації заходів, пов'язаних із забезпеченням проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, залучивши до роботи в них представників об'єднань громадян, органів місцевого самоврядування та засобів масової інформації, затвердити відповідні положення про такі ради, створити необхідні умови для їх роботи;
- організувати з використанням засобів масової інформації широке роз'яснення вимог законодавства щодо участі громадян в управлінні державними справами, проведення консультацій з громадськістю, гласності та відкритості діяльності органів державної влади, їх значення для належного формування та ефективної реалізації державної політики.

3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

- ужити заходів, спрямованих на розвиток партнерських відносин та поглиблення співробітництва між органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю, забезпечення всебічної підтримки суспільне значущих громадських ініціатив;
- активізувати проведення з використанням засобів масової інформації діалогу керівників органів виконавчої влади з громадськістю, передбачивши, зокрема, обговорення проектів найважливіших рішень та роз'яснення прийнятих органами державної влади рішень з представниками соціальних груп, права і законні інтереси яких вони зачіпають;
- передбачати в установленому порядку щороку під час розроблення проекту Державного бюджету України та місцевих бюджетів кошти на фінансування заходів, пов'язаних із залученням громадян та їх об'єднань до формування та реалізації державної політики, проведенням з метою вивчення громадської думки відповідних соціологічних і наукових досліджень, моніторингу засобів масової інформації;
- активізувати роботу комісій, робочих груп та інших консультативних і дорадчих органів, утворених органами виконавчої влади, забезпечити більш широке залучення громадськості до такої роботи.

4. Міністерству освіти і науки України, Головному управлінню державної служби України разом із міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких перебувають навчальні заклади, Національною академією державного управління при Президенті України забезпечити у процесі підготовки, перепідготовки та підви-

щення кваліфікації фахівців за напрямом “Державне управління” більш глибоке вивчення сучасних комунікативних технологій, методів залучення громадськості до участі у формуванні та реалізації державної політики, аналізу громадської думки та проведення моніторингу засобів масової інформації.

5. Державному комітету телебачення і радіомовлення України із залученням Національної академії державного управління при Президентові України з метою повнішого врахування громадської думки у процесі формування та реалізації державної політики розробити у місячний строк рекомендації для центральних та місцевих органів виконавчої влади щодо порядку опрацювання пропозицій, висвітлюваних у засобах масової інформації, а також одержаних під час проведення консультацій з громадськістю.

6. Рекомендувати органам місцевого самоврядування вжити додаткових заходів для розширення участі громадян та їх об’єднань в обговоренні та вирішенні важливих питань місцевого значення.

Президент України **Л. КУЧМА**

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

від 3 вересня 2004 р. № 1038/2004

Київ

Про нагородження працівників Центрального державного архіву громадських об’єднань України

За вагомий особистий внесок у розвиток архівної справи, високий професіоналізм та з нагоди 75-річчя від дня утворення Центрального державного архіву громадських об’єднань України **постановляю:**

Нагородити орденом “За заслуги” III ступеня

КЕНТІЯ Анатолія Вікторовича – архівіста

Присвоїти почесне звання

“ЗАСЛУЖЕНИЙ ПРАЦІВНИК КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ”

КОЛОМІЄЦЬ Світлані Іванівні – старшому зберігачеві фондів
ЛОЗИЦЬКОМУ Володимирі Сергійовичу – директорові.

Президент України **Л. КУЧМА**

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

від 9 вересня 2004 р. № 1997-IV
Київ

Про 60-річчя Ялтинської конференції глав – держав антигітлерівської коаліції

У лютому 2005 року минає 60 років від часу проведення Ялтинської конференції глав – держав антигітлерівської коаліції (4–11 лютого 1945 року), загальновідома історична роль якої полягає у завершенні розгрому фашизму, Другої світової війни, започаткуванні повоєнного співробітництва, досягненні домовленостей щодо створення Організації Об'єднаних Націй та прийняття її Статуту.

Беручи до уваги, що Україна є однією з держав – засновниць Організації Об'єднаних Націй, поважаючи принципи та цілі Статуту ООН, відзначаючи вагомий внесок України у розбудову ООН і нових взаємовідносин держав світу на засадах миру, сталого розвитку та демократії, прагнучи посилювати її інтеграцію у європейський і світовий простір, поглиблювати партнерство парламентів, урядів, неурядових організацій, органів місцевого самоврядування, сприяти реалізації ідей і положень Декларації Тисячоліття ООН та зміцненню ООН як всесвітньо визнаного стабілізуючого чинника світового співтовариства у XXI столітті, Верховна Рада України **постановляє:**

1. Запропонувати Кабінету Міністрів України у місячний термін утворити організаційний комітет з підготовки та проведення заходів з нагоди 60-річчя Ялтинської конференції.

2. У плані заходів, зокрема, передбачити:

– проведення у Ялті або Києві міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 60-річчю Ялтинської конференції, на тему “Традиції ООН і майбутнє світової спільноти” за участю представників ООН, Ради Європи, Парламентської асамблеї Ради Європи, парламентів країн – учасниць Ради Європи, Всесвітньої Федерації Асо-

ціацій сприяння ООН, лауреатів Нобелівської премії миру, президентів Генеральної Асамблеї ООН та інших видатних діячів сучасності;

– вирішення разом з Київською міською радою та Київською міською державною адміністрацією питання про закладення парку ООН та алеї слави героям-миротворцям;

– створення в Україні музею ООН як осередку висвітлення історичних витоків та перспектив розвитку ООН та її установ, участі України у зміцненні міжнародного авторитету ООН;

– проведення у 2005 році спільно з Представництвом ООН в Україні та Всеукраїнською Асоціацією сприяння ООН заходів з нагоди відзначення 60-ї річниці ООН, серед яких передбачити й окремі заходи, присвячені ролі та значимості Ялтинської конференції;

– надання необхідних коштів на проведення зазначених заходів.

3. З нагоди 60-річчя Організації Об'єднаних Націй рекомендувати:

Міністерству закордонних справ України провести відповідні заходи у дипломатичних представництвах України за кордоном із залученням представників української громади з метою підвищення міжнародного авторитету України у світі, спрямовані на роз'яснення ролі та діяльності України в ООН;

Міністерству культури і мистецтв України спільно:

– з Урядом Автономної Республіки Крим надати допомогу Лівадійському палацу у місті Ялта, музею у місті Саки в оновленні експозицій та поліпшенні їх матеріально-технічного стану;

– з Державним комітетом архівів України розробити експозиції та підготувати тематичні виставки у музеях, бібліотеках, інших закладах культури України;

Міністерству освіти і науки України передбачити:

– спільно з Національною академією наук України проведення наукових досліджень ролі ООН у сучасних міжнародних відносинах, показу історичних витоків ООН і внеску України у розбудову і зміцнення ООН в XX і XXI століттях;

– організацію науково-практичних конференцій, круглих столів, семінарів з цих питань;

– проведення у навчальних закладах, наукових установах освітніх заходів;

Міністерству оборони України, Міністерству внутрішніх справ України провести серед особового складу просвітницькі заходи;

Національному банку України випустити серію пам'ятних монет та ювілейну медаль;

Державному комітету зв'язку та інформатизації України випустити спеціальну поштову марку;

Державному комітету телебачення і радіомовлення України:

- забезпечити висвітлення у засобах масової інформації передбачених заходів;
  - організувати цикли тематичних теле- і радіопередач.
4. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України у закордонних справах.

Голова Верховної Ради України **В. ЛИТВИН**

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 13 липня 2004 р. № 917

Київ

**Про затвердження складу Державної міжвідомчої комісії
у справах увічнення пам'яті жертв війни
та політичних репресій і внесення змін
до постанови Кабінету Міністрів України
від 2 серпня 1996 р. № 897**

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити склад Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій згідно з додатком.
2. Внести до постанови Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1996 р. № 897 “Про Державну міжвідомчу комісію у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій” (ЗП України, 1996 р., № 16, ст. 426) із змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 1998 р. № 1895, зміни, що додаються.
3. Визнати такими, що втратили чинність:
  - постанову Кабінету Міністрів України від 27 квітня 1998 р. № 572 “Про голову Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій”;
  - постанову Кабінету Міністрів України від 30 листопада 1998 р. № 1895 “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 2 серпня 1996 р. № 897”.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

Додаток
до постанови Кабінету
Міністрів України
від 13 липня 2004 р. № 917

СКЛАД
Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення
пам'яті жертв війни та політичних репресій

ТАБАЧНИК Дмитро Володимирович	– Віце-прем'єр-міністр України, голова Комісії
БОРЯК Геннадій Володимирович	– Голова Держкомархіву, заступник голови Комісії
КАЗАКЕВИЧ Віталій Валерійович	– генеральний директор державного підприємства “Центр” (м. Київ), відповідальний секретар Комісії
АБЛАЗОВ Валерій Іванович	– заступник Голови Державного комітету у справах ветеранів
ВИШНЕВСЬКИЙ Роман Гнатович	– керівник видавничо-пошукового агентства “Книга Пам'яті України” (м. Київ) (за згодою)
ВОРОНІН Віктор Миколайович	– перший заступник Голови Держкомнацміграції
ГОШОВСЬКА Валентина Андріївна	– перший заступник Міністра оборони з гуманітарної політики та у зв'язках з Верховною Радою України
ДРІЖЧАНІЙ Ігор Васильович	– заступник Голови СБУ
ДРОЗДОВА Лідія Миколаївна	– заступник Міністра праці та соціальної політики
ЄЛЬЧЕНКО Володимир Юрійович	– перший заступник Міністра закордонних справ – керівник апарату
ЄМЕЛЬЯНОВА Інна Іванівна	– заступник Міністра юстиції
ЖУК Василь Олександрович	– заступник Міністра внутрішніх справ
КАЗМІРУК Юрій Йосипович	– заступник Голови Держбуду

КУЧЕРУК
Микола Максимович
ЛОТОЦЬКИЙ
Орест Богданович
МАРІ
Владислав Ігорович

МЯРКОВСЬКИЙ
Анатолій Іванович
НОВОХАТЬКО
Леонід Михайлович
ПЕДЕШКО
Анатолій Іванович
ПРОНЮК
Євген Васильович
ЦАРЮК
Ірина Юріївна

– голова Державної служби охорони культурної спадщини
– заступник Голови Держжитлокомунгоспу
– заступник начальника Управління з питань оборонної політики та військово-технічного співробітництва Департаменту оборонної, оборонно-промислової політики та військово-технічного співробітництва Секретаріату Кабінету Міністрів України
– заступник Міністра фінансів
– перший заступник Міністра культури і мистецтв
– заступник Голови Держмитслужби
– голова Всеукраїнського товариства політичних в'язнів та репресованих (за згодою)
– завідувач відділом розшуку Національного комітету Товариства Червоного Хреста України (за згодою)

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 10 серпня 2004 р. № 1018
Київ

Деякі питання оплати праці працівників державних і комунальних архівних установ

Відповідно до частини другої статті 39 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Затвердити Порядок виплати надбавки за вислугу років працівникам державних і комунальних архівних установ, що додається.

2. Виплачувати працівникам державних і комунальних архівних установ (далі – архівні установи) надбавку за знання та використання в роботі давніх мов у такому розмірі: однієї мови – 15, двох і більше – 25 відсотків посадового окладу.

3. Виплату надбавок за вислугу років, знання та використання в роботі давніх мов здійснювати у межах фонду оплати праці працівників архівних установ, затвердженого на відповідний рік.

4. Державному комітетові архівів за погодженням з Міністерством праці та соціальної політики і Міністерством фінансів привести власні нормативно-правові акти з питань оплати праці працівників архівних установ у відповідність з цією постановою.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету
Міністрів України
від 10 серпня 2004 р. № 1018

ПОРЯДОК виплати надбавки за вислугу років працівникам державних і комунальних архівних установ

1. Надбавка за вислугу років установлюється працівникам державних і комунальних архівних установ залежно від стажу роботи у такому розмірі:

Стаж роботи	Розмір щомісячної надбавки, відсотків посадового окладу
Понад 3 роки	10
Понад 10 років	20
Понад 20 років	30

2. Надбавка за вислугу років виплачується щомісяця керівним працівникам, фахівцям державних і комунальних архівних установ, які виконують науково-методичні та виробничі функції, згідно з додатком.

3. До стажу роботи, що дає право на встановлення надбавки за вислугу років, включається:

- час роботи в архівних установах України, відповідних установах колишнього СРСР та союзних республік СРСР;
- відпустка по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а у разі, коли дитина потребує домашнього догляду, – додаткова відпустка без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною медичним висновком, але не більше ніж до досягнення дитиною шестирічного віку;
- час, відведений на підвищення кваліфікації з відривом від роботи, якщо працівник до і після направлення на підвищення кваліфікації працював в архівній установі;
- строкова служба, якщо працівник протягом трьох місяців після звільнення з військової служби (без урахування часу проїзду на постійне місце проживання) був прийнятий на роботу в архівну установу;
- час, коли працівник фактично не працював, але за ним згідно із законодавством зберігалися місце роботи (посада) та заробітна плата повністю або частково (в тому числі оплачуваний вимушений прогул, спричинений незаконним звільненням або переведенням на іншу роботу).

4. Документом для визначення стажу роботи, який дає право на одержання надбавки за вислугу років, є трудова книжка або інші документи, які відповідно до законодавства підтверджують наявність стажу роботи.

5. Надбавка за вислугу років в архівній установі обчислюється з посадового окладу без урахування інших надбавок і доплат.

Надбавка за вислугу років виплачується працівникам державних і комунальних архівних установ з дня прийняття на роботу у разі наявності стажу, який дає право на одержання надбавки.

Нарахування та виплата надбавки за вислугу років провадиться щомісяця за фактично відпрацьований час у межах коштів, передбачених на оплату праці за основним місцем роботи. Особам, які працюють за сумісництвом, надбавка за вислугу років не виплачується.

6. У разі, коли працівник тимчасово заміщує відсутнього працівника, надбавка за вислугу років обчислюється з посадового окладу за основною посадою (місцем роботи).

7. Працівникам, у яких право на одержання або підвищення розміру надбавки за вислугу років виникло протягом календарного місяця, надбавка встановлюється з початку наступного місяця.

Додаток до Порядку

**ПЕРЕЛІК
посад керівних працівників, фахівців державних
і комунальних архівних установ,
які виконують науково-методичні та виробничі функції**

Директор Державного центру збереження документів Національного архівного фонду

Заступник директора Державного центру збереження документів Національного архівного фонду

Головний методист Державного центру збереження документів Національного архівного фонду

Завідуючий лабораторією мікрофільмування і реставрації документів

Завідуючий відділом (сектором) з основної діяльності

Завідуючий архівосховищем

Головний науковий співробітник

Провідний науковий співробітник

Старший науковий співробітник

Науковий співробітник

Молодший науковий співробітник

Архівіст, археограф, палеограф, методист I категорії

Архівіст, археограф, палеограф, методист II категорії

Архівіст, археограф, палеограф

Старший зберігач фондів

Зберігач фондів

Завідуючий фільмотекою, фонотекою

Провідний реставратор архівних документів, фільмокопій, фільмових матеріалів, фотодокументів

Реставратор архівних документів, фільмокопій, фільмових матеріалів, фотодокументів I категорії

Реставратор архівних документів, фільмокопій, фільмових матеріалів, фотодокументів II категорії

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від 26 липня 2004 р. № 509-р

Київ

Про зміну складу колегії Держкомархіву

Затвердити членом колегії Держкомархіву Полянського Павла Броніславовича, увільнивши від цих обов'язків Федорука Олександра Касьяновича.

Прем'єр-міністр України **В. ЯНУКОВИЧ**

НАКАЗИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

Про участь центральних державних архівів України у видавничих проєктах “Суспільно-політична і культурна діяльність українських емігрантів “першої хвилі (1920–1940-ві роки)” та “Союзний центр у боротьбі з українським націоналістичним підпіллям (1939–1959)”

від 5 липня 2004 р. № 76

На виконання зобов'язань за Планом спільних заходів Федеральної архівної служби Росії та Державного комітету архівів України на 2004–2006 роки

НАКАЗУЮ:

1. Визначити відповідальним з української сторони за підготовку збірника документів “Суспільно-політична і культурна діяльність українських емігрантів “першої хвилі” (1920–1940-ві роки)” – директора ЦДАМЛМ України Кулініча Ю. Я.,

збірника документів “Союзний центр у боротьбі з українським націоналістичним підпіллям (1939–1959)” – директора ЦДАГО України Лозицького В. С.

2. Директорам ЦДАГО України (Лозицький В. С.), ЦДАМЛМ України (Кулініч Ю. Я.) до 9 серпня 2004 року надіслати до Держкомархіву України для подальшої передачі та погодження з Росархівом:

- концепції (план-проспект) збірників документів “Суспільно-політична і культурна діяльність українських емігрантів “першої хвилі” (1920–1940-ві роки)” (ЦДАМЛМ) та “Союзний центр у боротьбі з українським націоналістичним підпіллям (1939–1959)” (ЦДАГО);
- пропозиції щодо складу спільних редколегій та робочих груп, планів-графіків виконання робіт;
- організувати виявлення документів по тематиці збірників в архівах та скласти їх перелік для передачі російським колегам;
- ЦДАМЛМ скласти короткі довідки на наукових та культурних діячів України в еміграції (російською мовою).

3. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву (Прилепішева Ю. А.) до кінця серпня 2004

року погодити з російською стороною склад виконавців, плани-графіки та договірні засади здійснення видавничих проектів “Суспільно-політична і культурна діяльність українських емігрантів “першої хвилі” (1920–1940-ві роки)” та “Союзний центр у боротьбі з українським націоналістичним підпіллям (1939–1959)”;

– підготувати до підписання у вересні 2004 року в Москві угоди по підготовці та публікації спільних з Росархівом видавничих проектів та забезпечити координацію роботи центральних державних архівів України з російськими колегами.

4. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про створення робочої групи щодо визначення складу документів музейно-архівного фонду Державного науково-виробничого підприємства “Центр захисту культурної спадщини від надзвичайних ситуацій” МНС України

від 6 липня 2004 р. № 77

На виконання Рекомендацій парламентських слухань “18 річниця Чорнобильської катастрофи. Погляд у майбутнє” та з метою надання організаційно-методичної допомоги музейно-архівному фонду Центру захисту культурної спадщини від надзвичайних ситуацій

НАКАЗУЮ:

1. Створити робочу групу для визначення складу документів та надання організаційно-методичної допомоги музейно-архівному фонду Центру захисту культурної спадщини від надзвичайних ситуацій у такому складі:

Сельченкова С. В. – начальник відділу Держкомархіву України;
Губенко Н. О. – начальник відділу ЦДАВО України;
Драгомірова Л. О. – старший науковий співробітник УНДІАСД;
Шепелюк В. М. – начальник відділу ЦДАМЛІМ України.

2. Керівникам УНДІАСД, ЦДАВО України, ЦДАМЛІМ України відрядити вищезазначених працівників для участі у робочій групі.

3. Заслухати звіт робочої групи на засіданні Методичної комісії Держкомархіву України у жовтні 2004 року.

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву **Г. В. Портнова**.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про проведення семінару з підвищення кваліфікації працівників кадрових служб державних архівних установ

від 12 липня 2004 р. № 80

Відповідно до Плану-звіту організаційної роботи Держкомархіву України на друге півріччя 2004 р. з метою підвищення кваліфікації кадрів державних архівних установ

НАКАЗУЮ:

1. Провести 19–23 липня 2004 р. у м. Києві на базі Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв України семінар з підвищення кваліфікації працівників кадрових служб державних архівних установ.

2. Керівникам державних архівних установ відрядити учасників семінару до м. Києва на період з 18 по 24 липня 2004 р.

3. Затвердити програму семінару з підвищення кваліфікації працівників кадрових служб державних архівних установ (додається)*.

4. Відділу кадрів Держкомархіву України (Калініченко І. М.):

– забезпечити підготовку і проведення занять відповідно до програми семінару;

– скласти списки учасників семінару і поінформувати їх про умови поселення і порядок проведення занять;

– організувати реєстрацію учасників семінару;

– довести до учасників семінару його програму;

– забезпечити організаційний супровід занять.

5. Дирекції по експлуатації комплексу споруд ЦДА України (Фролов О. С.) вирішити питання транспортного обслуговування учасників семінару.

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про затвердження положень про сектор з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України організаційно-аналітичного відділу та сектор міжнародного співробітництва відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України

від 13 липня 2004 р. № 81

Відповідно до структури Державного комітету архівів України на виконання наказу Держкомархіву України від 10 вересня 2003 р. № 127

* Не публікується.

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити положення про сектори з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України організаційно-аналітичного відділу, міжнародного співробітництва відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України (додаються).

2. Затвердити посадові інструкції завідувачів секторів, головного спеціаліста – юрисконсульта, головного та провідного спеціалістів вищезазначених секторів (додаються)*.

3. Контроль за виконанням даного наказу покласти на Першого заступника Голови Держкомархіву України Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету архівів України від 13 липня 2004 р. № 81

ПОЛОЖЕННЯ

про сектор з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України організаційно-аналітичного відділу Державного комітету архівів України

1. Сектор з питань взаємодії з Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України (далі – сектор) є структурним підрозділом організаційно-аналітичного відділу Державного комітету архівів України.

2. У своїй діяльності сектор керується Конституцією України, законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, наказами Держкомархіву України, Положенням про організаційно-аналітичний відділ Держкомархіву України, іншими нормативно-правовими актами та цим Положенням.

3. Основними завданнями сектора є:

- забезпечення законності у сфері архівної справи і діловодства;
- організація та супроводження проектів актів Кабінету Міністрів України та законів України;
- організаційно-методичне керівництво правовою роботою архівних установ;
- адаптація національного законодавства з архівної справи та діловодства до законодавства Європейського Союзу;
- вивчення й узагальнення практики застосування законодавства з архівної справи, підготовка пропозицій щодо його вдосконалення.

* Не публікується.

4. Сектор відповідно до покладених на нього завдань:

- готує спільно з відділом пропозиції щодо формування державної політики у сфері архівної справи та діловодства;
- бере участь у забезпеченні реалізації державної політики у сфері архівної справи та діловодства;
- бере участь у захисті законних інтересів Держкомархіву України;
- вносить на розгляд керівництва Держкомархіву України пропозиції щодо визначення перспектив та пріоритетних напрямів розвитку законодавства у сфері архівної справи та діловодства;
- забезпечує правильне застосування законодавства у Держкомархіві України та інформує керівництво про необхідність вжиття заходів щодо скасування актів, прийнятих з порушенням законодавства;
- забезпечує адаптацію національного законодавства з архівної справи та діловодства до законодавства Європейського Союзу;
- перевіряє відповідність законодавству проектів наказів та інших нормативних актів, що подаються на підпис керівництву, візує їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів або осіб, що їх заміщують;
- вивчає й узагальнює практику застосування законодавства з архівної справи, організує підготовку пропозицій щодо його вдосконалення;
- бере участь у підготовці проектів актів законодавства, міжнародних договорів, господарських договорів (контрактів), розглядає проекти нормативних актів, що надійшли для погодження з питань, які належать до компетенції Держкомархіву України, готує проекти письмових висновків чи зауважень до них;
- разом з іншими структурними підрозділами проводить роботу щодо перегляду відомчих нормативних актів з метою приведення їх у відповідність із законодавством, готує пропозиції щодо внесення до них змін та доповнень чи визнання їх такими, що втратили чинність;
- надає працівникам Держкомархіву України консультації з правових питань;
- забезпечує організацію позовної та претензійної роботи, представляє в установленому законодавством порядку інтереси Держкомархіву України у господарських судах, судах загальної юрисдикції та інших органах під час розгляду правових питань і спорів;
- забезпечує в межах повноважень правовий та соціальний захист працівників Держкомархіву України;
- здійснює аналіз матеріалів, що надійшли від правоохоронних та контролюючих органів, результатів позовної та претензійної роботи, даних статистичної звітності, що характеризують стан законності у діяльності Держкомархіву України;

- бере участь у розгляді матеріалів за наслідками перевірок, ревізій, інвентаризацій, дає правові висновки за фактами виявлених правопорушень;
  - бере участь у організації та проведенні семінарів, інших занять з правових питань з працівниками Держкомархіву України та архівних установ;
  - вносить пропозиції керівництву Держкомархіву України про притягнення до відповідальності посадових осіб та громадян, винних у порушенні законодавства у сфері архівної справи і діловодства та про відшкодування ними завданої шкоди;
  - в межах повноважень розглядає звернення інших органів виконавчої влади, громадських об'єднань, підприємств, установ, організацій, громадян і готує за ними відповідні рішення;
  - готує до державної реєстрації в Міністерстві юстиції України нормативно-правові акти Держкомархіву України;
  - готує спільно з іншими відділами Держкомархіву України пропозиції щодо створення, реорганізації, ліквідації в установленому порядку державних архівних установ, удосконалення їх мережі;
  - організовує підготовку до затвердження проектів положень про державні архівні установи;
  - розглядає проекти нормативно-правових актів, дає висновки щодо їх затвердження, погодження, опублікування, впровадження або доопрацювання;
  - проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи.
5. Сектор має право за погодженням із начальником відділу:
- перевіряти стан дотримання законності у діяльності державних архівних установ;
  - залучати спеціалістів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до його компетенції;
  - залучати за погодженням із керівниками структурних підрозділів Держкомархіву України відповідних фахівців для підготовки проектів нормативних актів та інших документів, а також для розроблення та здійснення заходів, що проводяться сектором відповідно до покладених на нього завдань;
  - одержувати в установленому законодавством порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності, а також від громадян та їх об'єднань, працівників Держкомархіву України та архівних установ інформацію, документи та матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;

- давати вказівки і рекомендації державним архівним установам з питань, що належать до компетенції сектора;
- порушувати в установленому порядку питання про притягнення до відповідальності посадових осіб і громадян, винних у порушенні законодавства про Національний архівний фонд та архівні установи;
- брати участь у засіданнях колегії, інших дорадчих і колегіальних органів, нарадах, які проводяться у Держкомархіві України, у випадку розгляду на них питань щодо практики застосування законодавства.

6. Працівники сектора мають право відвідувати за завданням керівництва Держкомархіву України органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації усіх форм власності, а також мають право доступу до їх документів, за винятком тих, що спеціально охороняються законодавством.

7. Сектор у процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє в установленому порядку з центральними і місцевими органами влади, органами місцевого самоврядування, державними архівними установами, а також з відділами Держкомархіву України.

8. Сектор здійснює свою роботу згідно з піврічними планами, що затверджуються начальником відділу.

9. Сектор очолює завідувач, якого призначає на посаду та звільняє з посади в установленому порядку Голова Держкомархіву України за поданням начальника відділу.

Завідувач сектора організовує його діяльність, визначає завдання для працівників, несе відповідальність за виконання покладених на сектор завдань і функціональних обов'язків його працівників та представляє Держкомархів України з питань, що належать до компетенції сектора.

У разі відсутності начальника відділу завідувач сектора виконує його обов'язки.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Державного комітету
архівів України
від 13 липня 2004 р. № 81

ПОЛОЖЕННЯ

**про сектор міжнародного співробітництва відділу інформації,
використання НАФ та міжнародного співробітництва
Державного комітету архівів України**

1. Сектор міжнародного співробітництва (далі – сектор) є структурним підрозділом відділу інформації, використання Національного архівного

фонду та міжнародного співробітництва Державного комітету архівів України.

2. У своїй діяльності сектор керується Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства закордонних справ України, Держкомархіву України, Положенням про відділ інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва, а також цим Положенням.

3. Основними завданнями сектора є:

- забезпечення реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності;
- сприяння виконанню зобов'язань за міжнародними договорами України;
- сприяння розвитку міжнародного співробітництва у галузі архівної справи, організація і здійснення ділових зв'язків Держкомархіву України з архівними та іншими установами інших держав, з міжнародними організаціями архівістів;
- організація і проведення заходів, передбачених планами культурних зв'язків України з іншими державами, що стосуються архівних установ, з питань обміну досвідом роботи та спільної розробки актуальних проблем архівної справи, обміну делегаціями архівістів, а також копіями документів, архівознавчою літературою, відповідною інформацією;
- організація користування документами НАФ за межами України, в тому числі на комерційній основі.

4. Сектор відповідно до покладених на нього завдань:

- представляє в межах наданих йому повноважень інтереси Держкомархіву України у зносинах з архівними та іншими іноземними установами, а також з міжнародними організаціями; визначає перспективи та розробляє основні напрями ділових зв'язків з ними;
- готує пропозиції щодо вдосконалення законодавства з питань, що належать до компетенції сектора та бере участь в організації роботи з адаптації національного архівного законодавства до законодавства Європейського Союзу;
- готує проекти міжвідомчих міжнародних договорів (угод) з питань співробітництва в архівній галузі та погоджує їх в установленому порядку з міністерствами, відомствами і Кабінетом Міністрів України;
- організовує обговорення та підписання міжвідомчих міжнародних договорів (угод) з відповідними відомствами іноземних держав;
- готує та погоджує з Міністерством закордонних справ України технічні завдання, склад офіційних делегацій Держкомархіву України, а також перелік офіційних осіб у складі урядових делегацій і робочих

груп для участі в переговорах, конференціях, консультаціях, візитах та інших заходах двостороннього та багатостороннього міжнародного співробітництва;

- забезпечує надання звітності Міністерству закордонних справ України та Кабінету Міністрів України щодо закордонних відряджень керівництва та державних службовців центрального апарату Держкомархіву України;
- розроблює програми перебування делегацій, груп та окремих представників архівних установ та інших організацій іноземних держав, організовує протокольні заходи під час проведення їх зустрічей з посадовими особами Держкомархіву України та інформує Міністерство закордонних справ України про результати цих зустрічей;
- готує відомості для інформування Кабінету Міністрів України з питань закордонних відряджень керівного складу Держкомархіву України;
- забезпечує організацію зустрічей керівництва Держкомархіву України з представниками міжнародних організацій та іноземних держав;
- вивчає, узагальнює, систематизує, аналізує міжнародний досвід щодо забезпечення права доступу громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства до архівних фондів, користування ними, отримання копій документів (архівних довідок) для забезпечення їх прав та законних інтересів; вносить відповідні пропозиції керівництву Держкомархіву України;
- інформує Міністерство закордонних справ України про укладені Держкомархівом України договори (угоди) у сфері зовнішніх зносин та подає їх до Міністерства закордонних справ України;
- забезпечує в межах компетенції реалізацію державної політики стосовно державної таємниці, контроль за її збереженням;
- організовує прийняття та роботу представників інших держав згідно з планами та угодами про співробітництво Держкомархіву України з відповідними іноземними установами;
- організовує і координує роботу з виявлення за межами України документів з її історії, здійснює централізований облік виявлених матеріалів та копій документів, одержаних на замовлення української сторони;
- координує направлення за кордон представників державних архівних установ з метою виявлення документів, обміну досвідом роботи, встановлення ділових контактів тощо;
- організовує роботу державних архівних установ з прийняття іноземних дослідників, які прибувають в Україну в порядку наукового і культурного обміну;

- готує пропозиції щодо організації вивезення документів НАФ та їх копій за межі України, а також ввезення іноземних архівних документів в Україну; контролює дотримання цього порядку;
  - контролює виконання тематичних, соціально-правових і генеалогічних запитів, що надходять від зарубіжних установ та іноземних громадян, а також виготовлення копій на їх замовлення;
  - організує і координує діяльність державних архівних установ з питань публікації документів НАФ, підготовки збірників документів, що видаються державними архівами, в тому числі спільно з іноземними архівними установами та міжнародними організаціями;
  - здійснює обмін архівознавчою, науково-довідковою, рекламно-інформаційною літературою з іноземними архівними, науковими та іншими установами; організовує на замовлення цих установ виявлення документів на еквівалентній основі або ж за плату; використання ретроспективної документної інформації на виставках, у кіно, засобах масової інформації поза межами України;
  - вивчає, узагальнює й поширює досвід роботи державних архівних установ з питань публікації документів;
  - веде переговори і готує для підписання угоди із зарубіжними архівними установами, фірмами, іншими організаціями з питань користування документами на комерційній основі;
  - бере участь в організації й проведенні нарад та семінарів, що належать до компетенції відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва; бере участь у конференціях, семінарах, нарадах з питань архівознавства; складає заходи щодо реалізації критичних зауважень і пропозицій, висловлених учасниками нарад (семінарів), контролює їх виконання;
  - вивчає, узагальнює і поширює досвід роботи архівних установ у галузі зовнішніх зв'язків; готує з цією метою огляди, доповіді, інформаційні листи, а також статті та повідомлення для періодичних видань тощо.
5. Сектор має право за погодженням із начальником відділу:
- надавати міністерствам, відомствам, об'єднанням, підприємствам, організаціям та окремим громадянам роз'яснення з питань, що належать до компетенції сектора;
  - залучати за згодою керівників інших структурних підрозділів Держкомархіву України фахівців для підготовки проектів нормативних актів та інших документів, а також розробки та здійснення заходів, які проводяться сектором, відповідно до покладених на нього обов'язків;
  - скликати в установленому порядку наради з питань, що належать до його компетенції;

- подавати керівництву Держкомархіву пропозиції щодо підвищення кваліфікації співробітників сектора;
- одержувати від державних архівних установ інформацію, документи і матеріали, необхідні для виконання покладених на нього завдань;
- давати вказівки та рекомендації державним архівним установам з питань, що належать до його компетенції;
- брати участь у засіданнях, нарадах, які проводяться у Держкомархіві України, у разі розгляду на них питань, віднесених до компетенції сектора.

6. Сектор під час виконання покладених на нього завдань взаємодіє з іншими структурними підрозділами Держкомархіву України, підприємствами, організаціями, установами та громадськими організаціями.

7. Сектор здійснює свою роботу згідно з піврічними планами, що затверджуються начальником відділу.

8. Сектор очолює завідувач, якого призначає на посаду та звільняє з посади в установленому порядку Голова Держкомархіву України за поданням начальника відділу. Завідувач сектора організовує його діяльність, розподіляє обов'язки між працівниками, несе відповідальність за виконання покладених на сектор завдань та функціональних обов'язків його працівників, представляє Держкомархів України з питань, що належать до компетенції сектора.

У разі відсутності начальника відділу завідувач сектора виконує його обов'язки.

Про організацію виставки з нагоди 70-річчя переїзду Уряду України з м. Харкова до м. Києва

від 13 липня 2004 р. № 82

На виконання п. 3 Плану заходів у сфері зв'язків з громадськістю на третій та четвертий квартали 2004 року, затвердженого Міністром Кабінету Міністрів України А.В.Толстоуховим 7 липня 2004 р.,

НАКАЗУЮ:

1. Директорам ЦДАВО України (Маковська Н. В.), ЦДАГО України (Лозицький В. С.) та ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Топішко Н. О.) до 10 серпня ц. р. виготовити копії документів (для запису на компакт-диск) з нагоди 70-річчя переїзду Уряду України з м. Харкова до м. Києва та Дня Незалежності України.

2. Начальнику відділу інформаційних технологій (Кокодзей І. П.) до 15 серпня ц. р. організувати тиражування компакт-дисків у кількості 50 примірників.

3. В. о. начальника відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Прилепішевої Ю. А. організувати вручення компакт-дисків членам “Урядового клубу”.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про організацію та проведення державними архівними установами України розгорнутої пересувної виставки архівних документів, присвяченої вшануванню пам'яті жертв примусового переселення у 1944–1946 та 1951 роках з території Польщі в Україну

від 15 липня 2004 р. № 83

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 23 червня 2004 р. № 25618/1/1-04 та Плану заходів щодо вшанування пам'яті жертв примусового переселення у 1944–1946 та 1951 роках з території Польщі в Україну на 2003–2004 роки

НАКАЗУЮ:

1. Директорам ЦДАВО України (Маковська Н. В.), ЦДАГО України (Лозицький В. С.), ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного (Топішко Н. О.), держархівів Львівської та Тернопільської областей провести виявлення документів, що висвітлюють політичні та правові наслідки переселення українців у 1944–1946, 1951 роках з території Польщі в Україну та надіслати переліки цих документів та їх ксерокопії до Держкомархіву України до 20 серпня 2004 р.

2. Директорам ЦДАМЛМ України (Кулініч Ю. Я.), Держархіву Тернопільської області (Хаварівський Б. В.) організувати та провести в приміщеннях архівів 11 вересня 2004 р. документальні виставки з цієї проблематики.

3. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву України (Прилепішева Ю. А.):

- опрацювати можливість залучення до організації виставки архівних документів представників відповідного структурного підрозділу МЗС України;
- не пізніше 26 серпня 2004 р. надати копії та переліки виявлених документів до ЦДАМЛМ України та Держархіву Тернопільської області для підготовки ними експозицій.

4. Державному центру збереження документів НАФ (Терещук Л. В.) забезпечити вчасне виконання робіт із ксерокопіювання документів для документальних виставок в ЦДАМЛМ України та Держархіві Тернопільської області.

5. Відділу інформаційних технологій (Кокодзей І. П.) організувати публікацію матеріалів виставки на офіційному веб-сайті Держкомархіву України (вересень–жовтень 2004 року).

6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

Про забезпечення виконання протокольного рішення наради у Міністра Кабінету Міністрів України від 21 липня 2004 р. щодо удосконалення діяльності апаратів центральних органів виконавчої влади та зміцнення виконавської дисципліни

від 5 серпня 2004 р. № 86

На виконання доручення Кабінету Міністрів України від 28 липня 2004 р. № 33583/1/1–04 та протокольного рішення наради у Міністра Кабінету Міністрів України від 21 липня 2004 р. щодо удосконалення діяльності апаратів центральних органів виконавчої влади та зміцнення виконавської дисципліни

НАКАЗУЮ:

1. Начальникам, в. о. начальників відділів Держкомархіву України, керівникам центральних державних архівів України:

- подати до 16 серпня 2004 р. пропозиції щодо забезпечення згідно із Законом України “Про засади державної регулятивної політики у сфері господарської діяльності” прозорості, відкритості для широких кіл громадськості діяльності Державного комітету і державних архівних установ його системи та подальшої співпраці з громадськістю в цьому напрямку;
- забезпечити підвищення рівня організації розгляду звернень громадян з профільних питань із врахуванням нових завдань, визначених Указом Президента України від 14 квітня 2004 р. № 434, та рекомендацій Головного управління з розгляду звернень громадян Адміністрації Президента України;
- забезпечити організацію виконання в повному обсязі та у визначені строки доручень Прем'єр-міністра України, наданих за результатами робочих поїздок до регіонів.

2. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву України:

- запровадити за галузевими критеріями оцінки щомісячний моніторинг ефективності роботи Держкомархіву з вирішення проблемних питань в сфері своєї діяльності;
- підготувати до розгляду на засіданні колегії Держкомархіву у листопаді 2004 р. питання “Про нові підходи в організації діяльності Дер-

жавного комітету архівів України на новому етапі соціально-економічного розвитку України”;

- до 6 серпня 2004 р. забезпечити розміщення у вестибюлі центрального корпусу споруд план роботи Державного комітету та засідань колегії у другому півріччі 2004 р. з відповідними змінами і доповненнями;
- проаналізувати діяльність апарату Держкомархіву з удосконалення взаємодії із Верховною Радою України, а саме, участь у розробці відповідних законопроектів та результативність їх розгляду на засіданнях комітетів, пленарних засіданнях Верховної Ради України; інформувати Кабінет Міністрів України до 1 вересня 2004 р. про результати.

3. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва:

- запровадити проведення моніторингу організації прийому громадян керівництвом Державного комітету, директорами державних архівних установ його системи;
- інформувати ЗМІ про роботу, що проводиться в цьому напрямі щомісяця, до 5-го числа наступного за звітним місяцем;
- забезпечити публікацію інформації про результати організації прийому громадян керівництвом Держкомархіву та державних архівних установ на офіційному сайті Держкомархіву та на сторінках чергового номеру офіційного бюлетеня “Вісник Державного комітету архівів України”;
- організувати роботу з подання інформаційних матеріалів на веб-сайті Держкомархіву до рубрики “Відповіді на актуальні запитання громадян”;
- спільно з ЦДАВО України розглянути питання щодо залучення до інформаційного наповнення рубрики “Влада очима історії” інші центральні органи виконавчої влади, що сприятиме утворенню довіри громадськості до влади.

4. Відділу кадрів Держкомархіву України:

- забезпечити контроль за оперативним вирішенням проблем, що порушуються у зверненнях громадян, які надходять на адресу Державного комітету;
- щомісячно (до 5-го числа наступного за звітним місяцем) повідомляти Кабінет Міністрів України про проведену роботу в цьому напрямку;
- розглянути питання щодо укомплектування вакантних посад, за пропозиціями начальників відділів, переглянути кадровий резерв з метою виключення з його складу працівників пенсійного і передпенсій-

ного віку, проаналізувати дієвість кадрового резерву та вжити заходів щодо заповнення вакантних посад за рахунок підготовлених кадрів резерву;

- підготувати до розгляду на засіданні колегії Держкомархіву в жовтні 2004 року питання про стан організації роботи з кадрами;
- інформувати Кабінет Міністрів про підсумки проведеної роботи з виконання протокольного рішення наради у Міністра Кабінету Міністрів від 21 липня 2004 р. до 16 серпня 2004 р.

5. Начальникам, в. о. начальників відділів Держкомархіву, керівникам ЦДАУ, розміщених у комплексі споруд ЦДАУ на вул. Солом’янська, 24, забезпечити до 12 серпня 2004 р. належне оформлення приміщення вестибюля комплексу споруд, а саме:

- ЦДКФФА розмістити у вестибюлі експозицію фотодокументів “Влада очима історії”;
- відділу формування Національного архівного фонду та діловодства забезпечити розміщення у вестибюлі переліку трудових архівів з адресами та телефонами, що діють у м. Києві та на території Київської області; матеріалів, які містять інформацію про місцезнаходження документів з особового складу ліквідованих установ, підприємств та організацій із залученням до цієї роботи директорів ЦДАВО, держархівів Київської області та м. Києва;
- відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва спільно з відділом інформаційних технологій та ЦДАМЛМ забезпечити естетичне оформлення вестибюля та розміщення довідкової інформації про діяльність апарату Держкомархіву та центральних державних архівів;
- НДБ ЦДА подати ксерокопії матеріалів рубрики “Влада очима історії” газет “Урядовий кур’єр” та “Робітнича газета”, підготовлених державними архівами, для розміщення їх у вестибюлі; у подальшому забезпечити щотижневе оновлення цих матеріалів;
- УНДІАСД, ЦДАВО, ЦДКФФА, ЦДІАК, відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва інформацію довідкового характеру про свою основну діяльність, з обов’язковим зазначенням годин особового прийому громадян директорами та їх заступниками, а також відповідальними працівниками структурних підрозділів, які організують роботу із зверненнями громадян;
- ДЦЗД НАФ забезпечити виготовлення довідково-інформаційних матеріалів для громадян (папки, листівки та т.п.);
- відділу інформаційних технологій забезпечити висвітлення діяльності Держкомархіву на офіційному веб-сайті та постійний супровід рубрики “Відповіді на актуальні запитання громадян”;

- фінансово-економічному відділу забезпечити фінансування робіт з оформлення вестибюля;
  - ДЕКС ЦДА забезпечити облаштування у вестибюлі місця для здійснення особистого прийому громадян відповідальними за цю роботу співробітниками Держкомархіву та центральних державних архівів.
6. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови Державного комітету **К. Є. Новохатський**

Щодо участі української делегації у щорічній зустрічі керівників архівних служб України та Росії

від 10 серпня 2004 р. № 88

На виконання зобов'язань за Планом спільних заходів Росархіву та Держкомархіву України на 2004–2006 рр., беручи до уваги попередні домовленості з керівництвом архівної служби Російської Федерації та на запрошення російської сторони

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити склад української делегації у кількості 13 осіб:

Боряк Г. В. – керівник делегації	Музичук О. В.
Новохатський К. Є.	Пельц Д. І.
Васько Л. М.	Топішко Н. О.
Прилепішева Ю. А.	Машенко О. М.
Матяш І. Б.	Кулініч Ю. Я.
Маковська Н. В.	Купченко В. П.
Лозицький В. С.	

2. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва Держкомархіву України (Прилепішева Ю. А.) забезпечити координацію роботи з російською стороною щодо організації перебування української делегації в м. Москві та підготувати матеріали до розгляду у ході робочих засідань.

3. Керівникам державних архівних установ, включеним до складу делегації до 6 вересня 2004 р., подати до відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва пропозиції щодо подальшого розвитку співробітництва з російськими колегами та інформаційні матеріали до розгляду на робочих засіданнях (проект програми додається)*.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови Державного комітету **К. Є. Новохатський**

* Не друкується.

Щодо участі державних архівних установ України у спільному українсько-польському пошуково-видавничому проекті про виселення етнічних українців з Польщі та поляків з України в 1944–1947 роках

від 10 серпня 2004 р. № 89

На виконання Указу Президента України від 5 липня 2004 р. № 742/2004 “Про заходи у зв'язку з 60-ю річницею початку виселення етнічних українців з території Польщі” та з метою збереження історичної пам'яті

НАКАЗУЮ:

1. УНДІАСД України (Матяш І. Б.) розробити методiku забезпечення реалізації спільного українсько-польського пошуково-видавничого проекту про виселення етнічних українців з Польщі та поляків з України в 1944–1947 роках та довести їх до відома державних архівних установ не пізніше грудня 2004 р.

2. Державним архівним установам України, у фондах яких містяться документальні матеріали зазначеної проблематики:

- на першому етапі реалізації спільного українсько-польського пошуково-видавничого проекту провести виявлення архівних документів на пофондовому рівні та надіслати анотації на фонди до Держкомархіву України не пізніше грудня 2004 р.;
- в подальшому працювати згідно з методичними рекомендаціями, розробленими УНДІАСД України.

3. Відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва (Прилепішева Ю. А.):

- розглянути питання щодо залучення до участі у згаданому проекті галузевих державних архівів Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України;
- опрацювати пропозиції Державного комітету для польської сторони та підготувати їх для розгляду в ході зустрічі керівників архівних служб Польщі та України, яка відбудеться в жовтні 2004 р.;
- спільно з УНДІАСД України забезпечити координацію роботи державних архівних установ Польщі та України у реалізації спільного пошуково-видавничого проекту.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

В. о. Голови Державного комітету **К. Є. Новохатський**

**Про внесення змін до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
від 1 вересня 2004 р. № 93**

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
5 жовтня 2004 р. за № 1257/9856

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1097 “Про підвищення з 1 вересня 2004 р. посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери” та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1018 про “Деякі питання оплати праці працівників державних і комунальних архівних установ”

НАКАЗУЮ:

1. Унести до наказу Держкомархіву України від 5 травня 2001 р. № 37 “Про впорядкування умов оплати праці працівників архівних установ”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції 14 травня 2001 р. за № 410/5601 (із змінами і доповненнями), такі зміни і доповнення:

1.1. Викласти додатки 1–5 у новій редакції (додаються).

1.2. Керівникам архівних установ у межах затвердженого фонду заробітної плати встановити працівникам посадові оклади (ставки заробітної плати), виходячи з розмірів, що передбачені додатками 1–5.

1.3. Доповнити підпункт 2 пункту 2.1 після слів “головних бухгалтерів – на 10–30 відсотків” словами “помічників керівників – на 30–40 відсотків”.

1.4. Доповнити пункт 2.1 підпунктами 7,8 такого змісту:

“7) надбавки за вислугу років згідно з Порядком виплати надбавки за вислугу років працівникам державних і комунальних архівних установ;

8) надбавку за знання та використання в роботі давніх мов у такому розмірі: однієї мови – 15, двох і більше – 25 відсотків посадового окладу працівникам державних і комунальних архівних установ.

Виплату надбавок за вислугу років, знання та використання в роботі давніх мов здійснювати в межах фонду оплати праці працівників архівних установ, затвердженого на відповідний рік”.

2. Ці умови застосовуються з 1 вересня 2004 р.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ПОГОДЖЕНО:

Міністерство праці та соціальної політики України	Міністерство фінансів України	Центральний комітет профспілки працівників державних установ України
Заступник Міністра В. І. Тьоткін	Заступник Міністра О. С. Яременко	Голова Т. В. Нікітіна

Додаток 1
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 93)

**Схема посадових окладів
керівних працівників державних архівів
та інших архівних установ**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.		
	I група	II група	III група
Директор	351	332	311
Головні: зберігач фондів, інженер	311	283	273
Завідувач відділу з основної діяльності	311	294	273
Завідувач реставраційної майстерні, лабораторії мікрофільмування і реставрації документів	294	273	253
Головні: архівіст, археограф, палеограф, методист	294	273	253
Завідувач сектора з основної діяльності	294	273	253
Завідувачі (начальники) інших відділів (секторів), лабораторій	273	253	245
Завідувач архівосховища:			
I групи	294	273	–
II групи	273	253	245

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 2
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 93

**Схема посадових окладів
фахівців, керівників інших структурних підрозділів
та інших працівників архівних установ**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Головний науковий співробітник	341
Провідний науковий співробітник	294
Старший науковий співробітник	283
Науковий співробітник	262
Молодший науковий співробітник	245
Провідний:	
архівіст, археограф, палеограф, методист, реставратор, інженер, бухгалтер, економіст	283–294
Архівіст, археограф, палеограф, методист, інженер, бухгалтер, економіст, редактор:	
І категорії	273–283
ІІ категорії	262–273
Архівіст, археограф, палеограф	253
Провідний: бібліотекар, бібліограф	273–294
Бібліотекар, бібліограф:	
І категорії	262–273
ІІ категорії	253–262
Бібліотекар, бібліограф	253
Старший зберігач фондів	262–273
Зберігач фондів	253

Закінчення додатка 2

1	2
Завідувач фільмотеки, фонотеки	262
Старший зберігач експонатів, старший музейний доглядач	262
Зберігач експонатів, музейний доглядач	253
Реставратор архівних документів, фільмокопій, фільмових матеріалів, фотодокументів:	
І категорії	262
ІІ категорії	245
Старший майстер, старший контрольний майстер	283
Старший лаборант, який має вищу освіту	283
Майстер, контрольний майстер	253
Установник кольору і світла фільмів	253
Проявляч кіноплівки	245
Копіювальник фільмових матеріалів	245
Підготовник вихідних матеріалів фільмів	245
Техніки всіх спеціальностей:	
І категорії	253
ІІ категорії	245
без категорії	235

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 3
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 93)

**Схема посадових окладів
фахівців, керівників інших структурних підрозділів
і технічних службовців загальних професій**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Завідувач канцелярії	253
Завідувач господарства	253
Завідувач бюро перепусток	245
Завідувач складу	253
Завідувач камери схову, експедитор	235
Завідувач копіювально- розмножувального бюро	253
Старший інспектор	253
Старший касир	253
Інспектор	245
Касир	245
Агент із забезпечення	245
Діловод	245
Друкарка всіх категорій	245
Секретар-друкарка	245
Секретар	245
Табельник	245

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 4
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 93)

**Схема посадових окладів
керівних працівників бібліотек**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
	III група
Директор (завідувач)	311
Головні: бібліотекар, бібліограф, методист	294

Примітка. Група за оплатою праці визначена згідно з галузевими нормами Міністерства культури і мистецтв України.

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 5
до наказу Держкомархіву України
від 5 травня 2001 р. № 37
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 93)

**Схема місячних окладів (тарифних ставок)
робітників наскрізних професій, зайнятих обслуговуванням
архівних установ**

Професії	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Водій автомобіля в залежності від класу автомобіля:	
особливо малий та малий (робочий об'єм двигуна до 1,8 л)	235
середній (від 1,8 до 3,5 л)	245
великий (понад 3,5 л)	245

Професії	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Робітник з ремонту та налагодження електронного та іншого особливо складного обладнання	262
Робітник з комплексного обслуговування й ремонту будинків	253
Оператор апарата мікрофільмування та копіювання	253
Оператор копіювальних і розмножувальних машин	245
Оператор електронно-обчислювальних та обчислювальних машин	235
Палітурник документів	235
Слюсар-електрик, слюсар-ремонтник, слюсар, електрик, столяр, маляр-штукатур, машиніст холодильних установок, оператор з кондиціонерів, будівельник та інші робітники	253
Прибиральник виробничих (службових) приміщень, території	235
Підсобний робітник	235
Сторож	235
Гардеробник	235
Ліфтер	235
Натирач підлоги	235
Садівник	235

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

**Про внесення змін до наказу Держкомархіву України
від 15 травня 2001 р. № 39**

від 1 вересня 2004 р. № 94

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
5 жовтня 2004 р. за № 1256/9855

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. № 1097 “Про підвищення з 1 вересня 2004 р. посадових окладів (ставок заробітної плати) працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери”

НАКАЗУЮ:

1. Унести зміни до наказу Держкомархіву України від 15 травня 2001 р. № 39 “Про впорядкування умов оплати праці працівників Українського державного науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства”, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 24 травня 2001 р. за № 443/5634 (зі змінами доповненнями):

1.1. У назві наказу та по тексту слово “державний” у відповідних відмінках виключити.

1.2. Додатки 1, 2 до наказу викласти у новій редакції, що додається.

2. Директору УНДІАСД (І. Б. Матяш) встановити з 1 вересня 2004 р. працівникам посадові оклади (ставки заробітної плати), виходячи з розмірів, що передбачені додатками 1, 2.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

ПОГОДЖЕНО:

Міністерство праці та соціальної політики України Заступник Міністра	Міністерство фінансів України Заступник Міністра	Центральний комітет профспілки працівників державних установ України Голова
---	---	--

Додаток 1
до наказу Держкомархіву України
від 15 травня 2001 р. № 39
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 94)

Схема посадових окладів наукових працівників

Посади	Науковий ступінь	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Керівні працівники Директор інституту	доктор наук	721
	кандидат наук	673
Учений секретар	доктор наук	643
	кандидат наук	594
Завідувач науково- дослідного відділу	доктор наук	643
	кандидат наук	594
Завідувач науково- дослідного сектора (лабораторії)	доктор наук	632
	кандидат наук	584
Головний науковий співробітник	доктор наук	632
Провідний науковий співробітник	доктор наук	624
	кандидат наук	573
Старший науковий співробітник	кандидат наук, який не має наукового ступеня “кандидат наук”	566 507
	кандидат наук, який не має наукового ступеня “кандидат наук”	507 438
Молодший науковий співробітник	кандидат наук, який не має наукового ступеня “кандидат наук”	466 408

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

Додаток 2
до наказу Держкомархіву України
від 15 травня 2001 р. № 39
(у редакції наказу Держкомархіву
України від 1 вересня 2004 р. № 94)

**Схема посадових окладів
фахівців, службовців та окладів робітників**

Посади	Місячні посадові оклади (ставки заробітної плати), грн.
Провідний інженер	253–294
Інженер, бухгалтер	
I категорії	272–283
II категорії	262–272
без категорії	245–262
Завідувачі: господарства, канцелярії	235–273
Секретар-друкарка	235–245
Прибиральниця	229–235

Начальник фінансово-економічного відділу
Держкомархіву України **Н. Г. Авраменко**

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ
ОХОРОНИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
АРХІВІВ УКРАЇНИ

**Про затвердження Положення про галузевий державний
архів Управління державної охорони України**

від 10 вересня 2004 р. № 66/96

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
1 листопада 2004 р. за № 1397/9996

Відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” і постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1742 “Про створення галузевого державного архіву Управління державної охорони України”

НАКАЗУЄМО:

1. Затвердити Положення про галузевий державний архів Управління державної охорони України, що додається.
2. З наказом ознайомити керівний та особовий склад Управління в частині, що його стосується, та забезпечити виконання вимог Положення.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Начальника Управління Добровичинського С. Б. та заступника Голови Державного комітету архівів України Портнова Г. В.

Начальник Управління державної охорони України **В. Строгий**
Голова Державного комітету архівів України **Г. Боряк**

ПОЛОЖЕННЯ про галузевий державний архів Управління державної охорони України

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
1 листопада 2004 р. за № 1397/9996

1. Галузевий державний архів Управління державної охорони України (далі – Архів) є державною архівною установою, яка створена відповідно до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи” та постанови Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. № 1742 “Про створення галузевого державного архіву Управління державної охорони”, і входить до складу Управління державної охорони України (далі – УДО України) на правах самостійного підрозділу.

В Архіві зберігаються документи, які утворюються в процесі організації державної охорони органів державної влади України та посадових осіб. Ці документи містять інформацію на паперовій основі, фото-, відео- та інших носіях інформації і потребують особливих умов зберігання. Документи на кожному виді носіїв інформації зберігаються окремо.

2. Архів у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України, актами Президента України і Кабінету Міністрів України, наказами УДО України, Державного комітету архівів України (далі – Держкомархів України), іншими нормативними актами, а також цим Положенням.

3. Архів забезпечується відповідними приміщеннями, технологічним обладнанням, матеріальними ресурсами та штатами.

Фінансування Архіву здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету кошторису УДО України.

Нормативно-методичне забезпечення діяльності Архіву здійснюється Держкомархівом України.

4. До складу документів Національного архівного фонду, що підлягають постійному зберіганню в Архіві, входять документи, що створилися у процесі організації державної охорони органів державної влади та посадових осіб. Архів зберігає також особові справи колишніх військовослужбовців.

5. Архів надає науково-методичну та практичну допомогу з питань роботи з документами структурним підрозділам УДО України.

6. Види документів, строки їх передавання регіональними та структурними підрозділами УДО України до Архіву визначаються наказом Начальника УДО України за погодженням з Держкомархівом України.

7. Головними завданнями Архіву є:

- 1) забезпечення збереженості документів, що містяться в Архіві, та дотримання режиму секретності при користуванні ними;
  - 2) контроль за умовами зберігання документів, що тимчасово містяться у структурних підрозділах УДО України;
  - 3) комплектування Архіву документами з різними носіями інформації;
  - 4) державна реєстрація документів, що зберігаються в Архіві;
  - 5) ведення державного обліку документів Національного архівного фонду та надання до Держкомархіву України відомостей про них;
  - 6) виявлення унікальних документів та складання анотованих переліків на них;
  - 7) складання переліків особливо цінних документів;
  - 8) ведення обліку страхового фонду унікальних і особливо цінних документів;
  - 9) ведення роботи з власниками особистих документів, що мають культурну цінність, щодо їх передавання на зберігання до Архіву;
  - 10) створення і вдосконалення облікового та довідкового апаратів до документів, що містяться в Архіві, автоматизація інформаційно-пошукових процесів;
  - 11) забезпечення структурних підрозділів УДО України нормативними актами, що регламентують порядок та строки зберігання документів;
  - 12) розроблення нормативно-методичних документів (інструкцій, положень, методик, рекомендацій) з профільних питань.
8. Архів відповідно до покладених на нього завдань:
- 1) здійснює зберігання, реставрацію, ремонт, консерваційно-профілактичну обробку страхового фонду документів;
  - 2) проводить копіювання унікальних документів, створює фонд користування цими документами;
  - 3) складає списки регіональних та структурних підрозділів УДО України – джерел комплектування Архіву;
  - 4) здійснює приймання документів від регіональних та структурних підрозділів УДО України на зберігання;

5) проводить експертизу цінності документів та здійснює їх внесення до Національного архівного фонду;

6) виявляє документи історико-культурної спадщини України, що перебувають за кордоном, та відтворює в копіях профільні документи;

7) виконує запити органів державної влади, місцевого самоврядування, установ, громадян та їх об'єднань про наявність документів для користування у службових завданнях, вирішення економічних, політичних, наукових, соціально-культурних завдань, а також для забезпечення законних прав та інтересів громадян;

8) надає у встановленому порядку для користування документи або їх копії;

9) перевіряє у структурних підрозділах УДО України стан зберігання та формування документів у справи, що підлягають передаванню до Архіву;

10) здійснює заходи щодо підвищення кваліфікації та стажування осіб, відповідальних за роботу з архівними документами, у структурних підрозділах УДО України, вивчає, узагальнює і поширює передовий досвід роботи з питань архівної справи;

11) проводить у встановленому порядку наради, семінари з працівниками, відповідальними за роботу з документами, у структурних підрозділах УДО України, бере участь в аналогічних заходах, які організовує Держкомархів України;

12) надає допомогу в складанні номенклатури справ УДО України та його структурних підрозділів;

13) інформує керівництво УДО України про стан роботи з архівними документами та вносить пропозиції щодо його поліпшення;

14) уживає заходів щодо вдосконалення структури Архіву.

9. Архів має право:

1) вимагати від регіональних і структурних підрозділів УДО України передання документів на зберігання, оформлених згідно з чинним законодавством;

2) повертати регіональним і структурним підрозділам на доопрацювання документи, оформлені з порушенням установлених вимог;

3) одержувати від структурних підрозділів УДО України відомості про стан впорядкування та зберігання документів, що надходять до Архіву;

4) давати, у межах своїх повноважень, обов'язкові для виконання вказівки щодо організації роботи з документами, що підлягають зберіганню в Архіві;

5) з метою зберігання державної таємниці і захисту інформації, що міститься в документах Архіву, установлювати відповідно до чинного законодавства умови їх користування;

6) брати участь у діяльності постійних і тимчасових відомчих та міжвідомчих дорадчих органів з питань роботи з архівними документами;

7) порушувати перед керівництвом УДО України питання про припинення чинності або зміну нормативних актів УДО України при внесенні змін до законодавства України з архівної справи.

10. Архів у процесі виконання покладених на нього завдань взаємодіє з регіональними та структурними підрозділами УДО України, Держкомархівом України, а також архівними установами.

11. Загальне керівництво архівною справою в УДО України виконує начальник Архіву, який безпосередньо підпорядковується, призначається та звільняється з посади Начальником УДО України. Начальник Архіву здійснює керівництво та контроль за діяльністю архіву відповідно до чинного законодавства, у межах своєї компетенції, вирішує питання щодо видавання документів Архіву в тимчасове користування структурним підрозділам УДО України, відповідає за добір і розстановку працівників, визначає їх обов'язки та представляє Архів у всіх державних і громадських установах.

Начальник галузевого державного архіву УДО України **Г. Шевченко**

Про дотримання правил протипожежної безпеки та правил проведення електроробіт у комплексі споруд ЦДА України

від 21 вересня 2004 р. № 98а

З метою виконання правил протипожежної безпеки та правил проведення електроробіт у комплексі споруд центральних державних архівів України

НАКАЗУЮ:

1. Керівникам центральних державних архівних установ, розташованих у комплексі споруд ЦДА України (Матяш І. Б., Маковська Н. В., Музичук О. В., Топішко Н. О., Терещук Л. В., Порохнюк Г. В.):

– категорично заборонити ремонтно-будівельні роботи, що виконуються за рахунок будь-яких джерел фінансування, без попереднього узгодження з ДЕКС ЦДА України;

– для забезпечення належної експлуатації електромереж всі види електроробіт, незалежно від їх обсягів і вартості, виконувати тільки фахівцями підприємств, які мають відповідну ліцензію, після виготовлення проекту або електричної схеми з попереднім узгодженням з ДЕКС ЦДА України;

– заборонити всі роботи, пов'язані з переплануванням приміщень без погодження з Держкомархівом.

2. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Держкомархіву Г. В. Портнова.

Голова Державного комітету Г. В. Боряк

Про введення посади помічника першого заступника Голови Державного комітету архівів України з питань контролю та перевірки виконання актів і доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України

від 22 вересня 2004 р. № 100

На виконання постанов Кабінету Міністрів України від 15 жовтня 2002 р. № 1550 “Про упорядкування апарату центральних органів виконавчої влади та його структурних підрозділів”, від 13 травня 2004 р. № 630 “Про стан виконавської дисципліни в органах виконавчої влади та заходи щодо її зміцнення”, в межах граничної чисельності працівників апарату Державного комітету архівів України

НАКАЗУЮ:

1. Фінансово-економічному відділу Держкомархіву України (Авраменко Н. Г.) до 1 листопада 2004 р. внести до штатного розпису Держкомархіву України наступні зміни:

- ввести посаду помічника першого заступника Голови Державного комітету архівів України з питань контролю та перевірки виконання актів і доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, вилучивши з сектора міжнародного співробітництва відділу інформації, використання НАФ та міжнародного співробітництва посаду головного спеціаліста;
- сектор документального забезпечення, контролю та перевірки виконання актів та доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України відділу кадрів перейменувати на сектор документального забезпечення;
- посаду спеціаліста I категорії сектора документального забезпечення, контролю та перевірки виконання актів та доручень Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України відділу кадрів вилучити зі складу вищезазначеного сектора та включити замість неї посаду провідного спеціаліста.

2. Зазначені зміни ввести з 22 листопада 2004 р.

3. Відділу кадрів Держкомархіву України (Кисельовій Л. А.) за два місяці попередити працівників про зміни у штатному розписі; внести відповідні

зміни до положень про відділ та сектор, посадових інструкцій працівників; до 20 жовтня оголосити конкурс на нові посади.

4. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву України (Прись Т. П.) до 20 листопада 2004 р. підготувати та подати на затвердження структуру апарату Державного комітету архівів України із відповідними змінами.

5. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Державного комітету Новохатського К. Є.

Голова Державного комітету Г. В. Боряк

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ
АРХІВІВ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ ТЕЛЕБАЧЕННЯ
І РАДІОМОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Про визнання таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Міністерства інформації України від 20 жовтня 1997 р. № 48/1-970-18

від 22 вересня 2004 р. № 101/277

ЗАРЕЄСТРОВАНО

в Міністерстві юстиції України

7 жовтня 2004 р. за № 1282/9881

Відповідно до статті 31 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

НАКАЗУЄМО:

1. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Міністерства інформації України від 20 жовтня 1997 р. № 48/1-970-18 “Про затвердження Положення про порядок передавання до державних архівів України і зберігання фотодокументів”, зареєстрований у Мін'юсті України 5 листопада 1997 р. за № 533/2337.

2. Цей наказ набирає чинності з моменту набрання чинності наказу Державного комітету архівів України від 24 червня 2004 р. № 70 “Про затвердження Положення про порядок передавання кіно-, відео-, фото-, фотодокументів на постійне зберігання”.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України Г. В. Портнова.

Голова Державного комітету архівів України Г. В. Боряк
Голова Державного комітету телебачення і радіомовлення України І. С. Чиж

**Про визнання таким, що втратив чинність,
наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів
України та Національної радіокомпанії України
від 2 вересня 1997 р. № 43/315
від 22 вересня 2004 р. № 102/539**

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
7 жовтня 2004 р. за № 1283/9882

Відповідно до статті 31 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

НАКАЗУЄМО:

1. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Національної радіокомпанії України від 2 вересня 1997 р. № 43/315 “Про затвердження Положення про порядок передання до державних архівів України і зберігання фонодокументів”, зареєстрований у Мін’юсті України 13 жовтня 1997 р. за № 467/2271.

2. Цей наказ набирає чинності з моменту набрання чинності наказу Державного комітету архівів України від 24 червня 2004 р. № 70 “Про затвердження Положення про порядок передавання кіно-, відео-, фото-, фотодокументів на постійне зберігання”.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України Г. В. Портнова.

Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Президент Національної радіокомпанії України **В. І. Набруско**

**Про визнання таким, що втратив чинність,
наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів
України та Міністерства культури і мистецтв України від 4
липня 1997 р. № 30/362
від 22 вересня 2004 р. № 103/640**

ЗАРЕЄСТРОВАНО
в Міністерстві юстиції України
7 жовтня 2004 р. за № 1284/9883

Відповідно до статті 31 Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”

НАКАЗУЄМО:

1. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Міністерства культури і мистецтв України від 4 липня 1997 р. № 30/362 “Про затвердження Положення про порядок передання до державних архівів України і зберігання кінодокументів”, зареєстрований у Мін’юсті України 14 жовтня 1997 р. за № 476/2280.

2. Цей наказ набирає чинності з моменту набрання чинності наказу Державного комітету архівів України від 24 червня 2004 р. № 70 “Про затвердження Положення про порядок передавання кіно-, відео-, фото-, фотодокументів на постійне зберігання”.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Голови Державного комітету архівів України Г. В. Портнова.

Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Міністр культури і мистецтв України **Ю. П. Богуцький**

**З оголошенням рішення колегії Держкомархіву України
від 21 вересня 2004 р. “Про виконання заходів державних
архівних установ щодо реалізації Програми діяльності
Кабінету Міністрів України”**

від 23 вересня 2004 р. № 104

1. Оголошується до виконання рішення колегії Держкомархіву України від 21 вересня 2004 р. “Про виконання заходів державних архів-

них установ щодо реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України”.

2. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова Державного комітету **Г. В. Боряк**

РІШЕННЯ
колегії Державного комітету архівів України
від 21 вересня 2004 р.

Про виконання заходів державних архівних установ
щодо реалізації Програми діяльності
Кабінету Міністрів України

Державні архівні установи України, виконуючи завдання Програми діяльності Кабінету Міністрів України „Послідовність. Ефективність. Відповідальність”, Плану розвитку архівної справи на 2004 рік, домоглися певних позитивних результатів з основних напрямків своєї діяльності і здійснюють подальше реформування архівної справи відповідно до сучасних вимог.

Проведено певну роботу з удосконалення нормативної бази діяльності архівних установ. Підготовлено проект Закону України “Про діловодство”. Готується концепція Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки. Схвалено та організовано впровадження “Основних правил роботи державних архівів України”.

Вирішенню найнагальніших проблем забезпечення гарантованої збереженості документів НАФ сприяло здійснення заходів на виконання доручень Президента України від 12 червня 2003 р. № 1-1/707 та Прем’єр-міністра України від 17 червня 2003 р. № 35656, у яких було визначено пріоритетні завдання на найближчий період щодо зміцнення матеріально-технічної бази державних архівних установ.

Так, зокрема, на виконання п. 1 доручення Прем’єр-міністра України до доручення Президента України згідно з постановою Кабінету Міністрів України № 1071 від 17 липня 2003 р. Хмельницькій обласній державній адміністрації виділено 406 тис. грн. з резервного фонду Державного бюджету для проведення заходів з ліквідації наслідків пожежі в приміщенні Кам’янець-Подільського міського архіву та реставрації й відновлення документів Національного архівного фонду, що постраждали внаслідок пожежі. На сьогодні завершено перший етап ліквідації наслідків пожежі – переміщення усіх без винятку документів НАФ з Кам’янця-Подільського до Державного архіву Хмельницької області.

На виконання п. 2 цього доручення Держкомархівом України було подано Кабінету Міністрів України пропозиції щодо реконструкції та роз-

витку комплексу споруд центральних державних архівів України в м. Києві. На розробку проектно-кошторисної документації для проведення реконструкції комплексу споруд центральних державних архівних установ Держкомархіву України в цьому році виділено 800 тис. грн.

Щодо виконання п. 3 вищезгаданого доручення слід зазначити, що фінансування видатків центральних і обласних архівних установ у 2004 р. здійснюється в повному обсязі. Відповідно до Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Державний бюджет України на 2004 рік” було враховано пропозиції центральних державних архівних установ щодо фінансування видатків на оплату праці згідно з чинним законодавством. Додатково із загального фонду Державного бюджету України на 2004 р. з цією метою було виділено 707,6 тис. грн. Держкомархівом України було подано пропозиції до бюджетного запиту на 2005 рік щодо збільшення штатної чисельності працівників центральних державних архівів на 80 одиниць.

На виконання п. 4 зазначеного доручення з метою підтримки бюджетних запитів державних адміністрацій Закарпатської, Івано-Франківської, Київської, Одеської, Тернопільської, Харківської, Чернівецької областей, м. Севастополя Держкомархівом України було подано пропозиції щодо включення до проекту Державного бюджету на 2005 рік коштів на завершення будівництва, забезпечення відповідних державних архівів придатними для зберігання документів Національного архівного фонду приміщеннями та їх облаштування на загальну суму 24175 тис. грн., а також виділення державним архівним установам у 2005 р. коштів на загальну суму 4894,2 тис. грн. згідно з Державною програмою розвитку культури на період до 2007 р.

Доручення Президента України щодо забезпечення невідкладного проведення органами державного пожежного нагляду обстеження і вжиття першочергових протипожежних заходів у державних архівних установ усіх рівнів виконано.

Доручення Президента України щодо створення центру реставрації документів Національного архівного фонду, постраждалих внаслідок пожежі в приміщенні Кам’янець-Подільського міського архіву виконано частково. На базі Державного архіву Хмельницької області створено центр реставрації документів, що постраждали внаслідок пожежі, але його не забезпечено відповідним штатом, що унеможливило функціонування центру.

Пріоритетним напрямком роботи залишалось підвищення розміру заробітної плати працівників центральних державних архівних установ. Середньомісячна заробітна плата працівників державних архівів за січень–серпень 2004 р. стосовно відповідного періоду минулого року зросла на 48 відсотків і становить 468 грн.

З метою забезпечення соціальних гарантій працівникам архівних установ та поліпшення їх соціального захисту на підставі більш повного врахування в зарплаті особливих умов праці за пропозицією Держкомархіву України прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. № 1018 “Деякі питання оплати праці працівників державних і комунальних архівних установ”, якою встановлено працівникам архівних установ надбавки за вислугу років, за знання та використання в роботі давніх мов.

В умовах формування громадянського суспільства зростає значимість архівних установ, які надають соціальні послуги. У 2003 р. до державних архівів з метою соціального захисту та забезпечення своїх законних інтересів звернулися майже 300 тисяч громадян, у поточному році обсяги цієї роботи не зменшуються. Разом з тим, наявний в архівах штат не дозволяє вчасно виконувати запити і, таким чином, повною мірою задовольняти соціальні потреби громадян та забезпечувати виконання одного із завдань Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Значна увага приділялася забезпеченню збереженості соціально значущих документів підприємств і організацій. У регіонах України створено та діє 70 трудових архівів, 8 приватних архівів, деяким архівним відділам райдержадміністрацій та міським радам виділено додаткові штати та приміщення для зберігання документів, що не входять до складу Національного архівного фонду, але мають значення для захисту прав громадян держави.

З метою активізації виставкової діяльності державних архівів розроблено і схвалено відповідну концепцію. Згідно з нею розпочато роботу щодо створення на базі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України загальногалузевого Виставкового центру. На веб-сайті Держкомархіву діє 10 інтернет-виставок. У Києві, Сімферополі, Севастополі відкрито виставки архівних документів, присвячені 150-річчю Східної (Кримської) війни 1853–1856 років.

Розширюються вже існуючі та налагоджуються нові ділові стосунки з архівними та іншими установами іноземних держав, з міжнародними організаціями архівістів тощо. Підписано угоду про співпрацю між Держкомархівом України та Архівом Сербії і Чорногорії, протокол до угоди з Національним архівом Угорщини. У травні 2004 р. за участю членів Комітету з правових питань Міжнародної ради архівів у м. Києві проведено міжнародний семінар “Архівне законодавство України і проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції”.

Численна делегація архівістів у складі 37 осіб гідно представляла Україну на XV Міжнародному конгресі архівів, який відбувся 23–28 серпня у м. Відні. Вперше за історію України було заслухано 4 виступи членів української делегації. Продовжувалася робота щодо гармонізації національ-

них стандартів з міжнародними, зокрема УНДІАСД підготовлено першу редакцію Національного стандарту України “Інформація та документація. Керування документацією”.

Колегія вирішує:

1. Схвалити роботу Держкомархіву і державних архівних установ по виконанню заходів щодо реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

2. Керівникам державних архівних установ вважати першочерговим завданням у контексті виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України підготовку Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки. В рамках підготовки Державної програми до 1 листопада 2004 р. підготувати та подати Держкомархіву пропозиції щодо ключових проблем розвитку архівної справи.

3. Начальникам відділів Держкомархіву до 1 грудня 2004 р. провести аналіз та узагальнення пропозицій державних архівних установ для виявлення пріоритетних напрямів у розвитку архівної справи на 2006–2010 роки та подати пропозиції до проекту Концепції Державної програми розвитку архівної справи на 2006–2010 роки.

4. Організаційно-аналітичному відділу Держкомархіву (Прись Т. П.), УНДІАСД (Матяш І. Б.), сектору зв'язків з громадськістю та засобами масової інформації Держкомархіву (Апанович Л. І.) організувати обговорення з громадськістю зазначеного проекту та за результатами обговорення подати його до 1 січня 2005 року на розгляд колегії Держкомархіву.

5. Начальникам відділів Держкомархіву (Авраменко Н. Г., Прись Т. П., Сельченкова С. В.), директору УНДІАСД (Матяш І. Б.) забезпечити підготовку, подання і супровід проектів постанов Кабінету Міністрів України відповідно до Плану-звіту організаційної роботи Держкомархіву України на друге півріччя 2004 р.

Голова колегії, Голова Державного комітету архівів України **Г. В. Боряк**
Секретар колегії **В. С. Оснач**

У третьому кварталі 21 вересня 2004 р. відбулося засідання колегії Держкомархіву України, на якому розглянуто такі питання:

1. Про виконання заходів державних архівних установ щодо реалізації Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

2. Про створення Громадської ради для здійснення координації заходів, пов'язаних із забезпеченням проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики з архівної справи і діловодства.

3. Про представлення до державної нагороди України М. Г. Щербака та Л. А. Дубровіної.

4. Про погодження кандидатури Т. А. Лисенко на посаду заступника директора Державного архіву Луганської області та кандидатури Л. І. Широкобокової на посаду заступника директора Державного архіву Донецької області.

У ДЕРЖКОМАРХІВІ УКРАЇНИ

Рекомендації науково-практичної конференції “Дисципліна і контроль у сфері діяльності органів виконавчої влади”, яка відбулась 25 червня 2004 р. на базі Національної академії державного управління при Президентові України

Одним з головних завдань на сучасному етапі розвитку системи державного управління є підтримка її у стабільному стані й пошук механізмів реалізації та забезпечення дієвості управлінських рішень як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях.

Аналіз наявних тенденцій сучасного суспільно-політичного та економічного життя країни свідчить, що існують численні чинники, що можуть мати дестабілізаційний вплив на систему державного управління. До них, насамперед, слід віднести помилки в прийнятті та реалізації управлінських рішень, порушення виконавської дисципліни, відсутність належного контролю у сфері діяльності органів виконавчої влади.

Разом з тим, перспективи стабільного розвитку України прямо пов'язані із забезпеченням гармонійного та ефективного функціонування механізмів державного управління. Одним із дієвих засобів підвищення ефективності державного управління створення не менш ефективної системи контролю, оцінювання якості впровадження управлінських рішень та надання управлінських послуг населенню, підвищення виконавської дисципліни.

Світовий досвід, зокрема досвід країн Європейського Союзу, свідчить, що справді дієвою є лише така система державного управління, в якій не тільки приймаються актуальні управлінські рішення, а й забезпечується їх реалізація у повному обсязі, зокрема завдяки ефективному контролю за їх виконанням. Контроль є важливим елементом, невід'ємною складовою управлінської діяльності, за допомогою якої забезпечується своєчасне внесення коректив у перспективні плани й поточну роботу органів виконавчої влади, набувається об'єктивна інформація про реальний стан справ у відповідних сферах діяльності, своєчасно виявляються порушення виконавської дисципліни.

Великі перспективи поліпшення контролю у сфері державного управління пов'язуються з проведенням політичної та адміністративної реформ в Україні, зокрема з наведенням чіткого порядку в роботі системи виконавчої влади, наданням міністерствам більшої самостійності в розробці та реалізації державної політики, скороченням кількості центральних органів виконавчої влади, проведенням в них функціонального обстеження з метою виключення дублювання функцій, забезпеченням більшої стабільності в роботі апарату, вдосконаленням функціонування Інституту державної служби та підвищенням її статусу, запровадженням чітких регламентів роботи на всіх рівнях виконавчої влади.

У зв'язку з цим питання підвищення ефективності контролю, поліпшення виконавської дисципліни мають стати одними з головних у повсякденній практичній діяльності як центральних органів виконавчої влади, так і на місцях.

Перспективними шляхами оптимізації розвитку системи контролю є впровадження інноваційних технологій, вдосконалення організаційного забезпечення контролю в органах виконавчої влади, систематичне підвищення професійного рівня працівників центральних і місцевих органів виконавчої влади, які здійснюють контрольні функції, поліпшення якості інформаційно-аналітичного забезпечення контролю.

У роботі науково-практичної конференції “Дисципліна і контроль у сфері діяльності органів виконавчої влади”, яка відбулася 25 червня 2004 р. в Національній академії державного управління при Президенті України, взяли участь Міністр Кабінету Міністрів України А. В. Толстоухов, міністри, заступники міністрів, представники Адміністрації Президента України, апарату Верховної Ради України, секретаріату Кабінету Міністрів України, керівники контрольних підрозділів центральних органів виконавчої влади, обласних державних адміністрацій, науковці.

У ході конференції обговорювалися проблеми та механізми підвищення рівня виконавської дисципліни, забезпечення дієвості сучасної системи контролю у сфері діяльності органів виконавчої влади. Це надало змогу визначити фактори дестабілізації такої системи та превентивні заходи, спрямовані на її стабілізацію, а також здійснити прогноз щодо її перспектив за умов можливих змін.

Відзначаючи певні позитивні зрушення у справі поліпшення виконавської дисципліни, а також організації та проведення контрольної діяльності у сфері діяльності органів виконавчої влади, слід відзначити й деякі проблемні питання у цій сфері. Так, державний контроль в Україні продовжує зберігати ознаки системи не допоміжного, а карального характеру, що не може бути метою контролю в демократичному суспільстві. Особливої уваги потребують проблеми забезпечення системності, координованості та економічності державного контролю.

Беручи до уваги матеріали доповідей учасників пленарного засідання, виступів під час їх обговорення, конференція відзначає особливе місце контролю у формуванні ефективної системи виконавчої влади, підвищенні рівня виконавської дисципліни як на центральному, так і на місцевому рівнях, вважає за доцільне розглядати здійснення контрольної діяльності як важливий, обов'язковий, творчий, відновний та спрямовуючий вплив відповідних інститутів та рекомендує:

- прискорити розробку та прийняття закону України “Про державний контроль у сфері діяльності органів виконавчої влади та їх посадових осіб”, де мають бути чітко визначені функції контролю, обсяг, межі його здійснення, а також функціональні та процесуальні механізми й наслідки здійснення контролю;
- орієнтувати діяльність контролюючих органів у сфері діяльності органів виконавчої влади на впровадження у свою практику елементів не лише адміністративного, а й функціонального аудиту, покликано-го з'ясувати недоліки в організації роботи державної установи або її взаємодії з іншими органами державної влади та сприяти їх усуненню, що допоможе переорієнтації функцій державного контролю в сфері реалізації управлінських рішень з каральної на допоміжну, яка передбачає не стільки виявлення фактів порушень виконавської дисципліни органами виконавчої влади, скільки з'ясування причин виникнення цих порушень;
- розвивати систему моніторингу міжвідомчого документообігу та розгляду органами виконавчої влади звернень громадян, надання населенню управлінських послуг з метою більш широкого охоплення всього спектра управлінських відносин.
- запровадити стратегічне планування як основу контролю діяльності органів виконавчої влади;
- удосконалити роботу органів виконавчої влади щодо проведення випереджувального моніторингу стану виконання стратегічних документів з метою розробки поетапних дій, спрямованих на досягнення кінцевого результату;
- в межах “Програми розвитку державної служби на 2005–2010 роки” розробити проект проведення функціонального обстеження органів виконавчої влади, спрямований на врахування його результатів і рекомендацій при затвердженні структури цих органів;
- розробити і затвердити науково обґрунтовані нормативи щодо організації праці в органах виконавчої влади, здійснювати її моніторинг з метою підвищення виконавської дисципліни за рахунок інтенсифікації праці державних службовців;
- Національній академії державного управління при Президенті України, іншим навчальним закладам системи підготовки, перепідго-

товки та підвищення кваліфікації державних службовців розробити та впровадити в навчальний процес програми з організації контролю та забезпечення виконавської дисципліни, що дозволить вдосконалити підготовку кадрів для органів контролю;

- розробити та запровадити стандарти щодо реалізації внутрішнього та зовнішнього контролю в органах виконавчої влади, забезпечити систематичність проведення контролю, його своєчасність, системність, що сприятиме підвищенню дисципліни та порядку в роботі суб'єктів та об'єктів контролю;
- сприяти створенню органів громадського контролю за діяльністю виконавчої влади на центральному й місцевому рівнях з метою широкого залучення громадськості до управління державою та започаткувати спеціальні періодичні видання, де б висвітлювались результати перевірок органів виконавчої влади та давалися пояснення щодо поліпшення якості їх виконання, що сприятиме забезпеченню відкритості й прозорості в діяльності органів виконавчої влади;
- забезпечити необхідні умови для реалізації у повному обсязі “Програми розвитку державної служби на 2005–2010 роки”, в межах якої здійснюватиметься: комплексний системний аналіз щодо діяльності державних органів та їх апарату, підготовки кадрів вищої ланки державного управління і місцевого самоврядування; функціональне обстеження повноважень, завдань і функцій державного органу та його апарату, а також процедури підготовки, затвердження та виконання програми його діяльності з урахуванням визначених для цього ресурсів; проведення громадської оцінки результатів діяльності державного органу шляхом залучення спеціально підготовлених експертів та опитування громадян для визначення рівня задоволення їх потреб у послугах; формування конкретних пропозицій щодо посилення відповідальності державних службовців за результати діяльності державного органу.

Засідання

Методичної комісії Держкомархіву України

У третьому кварталі 2004 р. відбулося одне засідання Методичної комісії, на якому розглянуто та схвалено із урахуванням висловлених пропозицій і зауважень проект Галузевого стандарту України та проект Національного стандарту “Інформація та документація. Керування документацією”.

Головний спеціаліст організаційно-аналітичного відділу **Н. Богунова**

У ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

У ЦДАГО України

До 15-річного ювілею від дня утворення Народного руху України відкрито документальну виставку, на якій представлено матеріали з фондів “Громадського об'єднання “Народний рух України” та “ЦК Компартії України”. Головну мету і завдання Народного руху України, організаційні принципи його побудови, напрямки діяльності висвітлюють репрезентовані на виставці стенографічний звіт Установчого з'їзду НРУ, який містить виступи В. Яворівського, М. Гориня, І. Драча, В. Чорновола, Д. Павличка, Л. Танюка, В. Брюховецького та ін.; перші проекти Статуту та Програми НРУ; документи Других Всеукраїнських зборів НРУ (25–28 жовтня 1990 р.) з доповіддю тодішнього голови НРУ І. Драча “Про політичну ситуацію України і завдання Руху”.

Про набуття впливовості НРУ в політичному житті України засвідчують лист керівництва НРУ до конгресу США із зазначенням важливості Декларації “Про державний суверенітет” у процесі відбудови України як демократичної держави, а також лист Голови НРУ В. Чорновола Міністру юстиції України В. Онопенку “Про перереєстрацію НРУ” (1993) у власноручній редакції В. Чорновола.

Неабиякий інтерес викликала копія довідки про зникнення архіву Руху, датована 1992-м роком, яка проливає світло на долю документальної спадщини Руху.

Складність і напруженість ситуації, що виникла в республіці у зв'язку з утворенням і діяльністю “Народного Руху України за перебудову”, пошук адекватних заходів з її урегулювання з боку правлячої тоді Компартії України, розробку нових форм і методів роботи з альтернативними КППС структурами, ілюструють постанови Політбюро і Секретаріату ЦК КПУ, інформації ЦК Компартії України “Про роботу партійних організацій республіки у зв'язку з активізацією дій ініціативних груп зі створення “Народного руху України за перебудову” за підписом В. Щербицького; “Про першочергові заходи партійних комітетів республіки у зв'язку з проведенням установчого з'їзду Народного руху України за перебудову” за підписом Л. Кравчука.

Експонована у ЦДАГО України виставка покликана нагадати про шляхи здобуття Україною своєї незалежності й привернути увагу дослідників, усіх, хто цікавиться новітньою історією України, до поглибленого вивчення документального матеріалу, пов'язаного з цією проблематикою.

Провідний спеціаліст відділу формування НАФ та діловодства **К. Єремєєва**

У Держархіві в Автономній Республіці Крим

3–9 липня проведено комплексні перевірки роботи архівних підрозділів, експертних комісій і організації збереження документів в Інституту винограду і вина “Магарач”, три тематичні перевірки забезпечення зберігання науково-технічної документації в архівних підрозділах Ялтинської філії Державного головного територіального науково-дослідного проектного інституту “КримНДІпроект”, Кримського республіканського науково-дослідного інституту фізичних методів лікування і медичної кліматології імені І. М. Сеченова, Ялтинської філії Київського проектно-дослідного “Укр-курортпроект”.

Перевірки довели, що у зазначених інститутах створено умови для збереженості документів. Водночас існують проблеми, зумовлені недостатністю бюджетного фінансування, до яких слід віднести несвоєчасність упорядкування документів. Увагу керівників інститутів було звернуто на посилення відповідальності за порушення законодавства з архівної справи і надано конкретні рекомендації щодо поліпшення роботи архівних підрозділів із зазначенням термінів їх виконання.

Під час перевірок робітники діловодних та архівних служб були ознайомлені з новою редакцією Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, Правилами роботи архівних підрозділів, Державним стандартом ДСТУ 4163–2003, Переліком типових документів.

Начальник відділу формування НАФ і діловодства **М. Ісаєва**

* * *

30 липня в Державному архіві в Автономній Республіці Крим завершилася архівна практика студентів історичного факультету Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського, яка тривала протягом місяця. Майбутні історики під час практики працювали з документами, проводили пошук документів з питань соціально-правового характеру, допомагали архівним працівникам у проведенні перевірки наявності документів, систематизували картки для покажчика до фонду Таврійського дворянського депутатського зібрання. У відомчому архіві ВАТ “Кримавтотранс” практиканти під керівництвом архівних працівників проводили перевірку наявності справ, перешифровку, перевірку аркушів у справах.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Кравцова**

* * *

З 16 по 20 серпня архівним відділом Білогірської райдержадміністрації спільно з Білогірським історико-краєзнавчим музеєм проведено виставку,

приурочену юнацькій всеукраїнській велогонці пам’яті Микити Мамонтова, який був засновником цього виду спорту в Білогірську. На виставці представлено особисті документи М. Мамонтова.

Архівний відділ підготував також виставку з особового фонду Василя Макаренка (1937–1998), голови районного комітету фізкультури, про розвиток велоспорту в районі, на якій представлено візитні картки, буклети, квитки учасників спортивних заходів з велоспорту, вирізки з газет, фотографії В. Макаренка і заслуженого майстра спорту Анатолія Череповича, уродженця м. Сімферополь.

Виставку відвідали учасники велогонки, мешканці й гості м. Білогірськ.

Начальник архівного відділу Білогірської райдержадміністрації **Л. Вахрушева**

* * *

8 вересня у Кримському республіканському краєзнавчому музеї відкрилася документальна виставка, присвячена 150-річчю Східної (Кримської) війни 1853–1856 рр. На ній представлено документи і фотографії, що зберігаються в Центральному державному історичному архіві України в м. Києві, Державному архіві в Автономній Республіці Крим, Державному архіві м. Севастополя, а також в архівах Миколаївської, Одеської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей і Кримському республіканському краєзнавчому музеї. Серед експонатів Маніфест Миколи I від 14 червня 1853 р. про введення військ у Придунайські князівства у зв’язку з оголошенням Туреччиною війни Росії; повідомлення про положення справ (хід бойових дій) у Севастополі та Євпаторії в 1854 р.; зведення про кількість військ і військовополонених, документи про постачання військ продовольством; про відправлення вдів з Петербурга й Москви для догляду за пораненими, лист Київського митрополита Філарета про бажання послушниць Флорівського монастиря поїхати до Криму сестрами милосердя, документи про збір пожертвувань для поранених, про нагородження учасників оборони Севастополя, метричний запис про шлюб за 1855 р. учасниці оборони Севастополя, сестри милосердя Даші Севастопольської (Дар’ї Лаврентіївни Михайлової), документи про збереженість пам’ятників і могил воїнів, що загинули під час Східної війни, а також фотографії оборонних споруд Севастополя й учасників оборони Севастополя 1854–1855р.

Провідний спеціаліст **М. Шульженко**

* * *

8 вересня в Держархіві в Автономній Республіці Крим відбувся семінар-нарада на тему “Основні правила роботи державних архівів України”.

На семінар був запрошений перший заступник Голови Держкомархіву України К. Є. Новохатський, який розповів про нові аспекти правил, правовий статус документів, правову базу діяльності державних архівів.

На семінарі виступили директор Держархіву в АРК Л. В. Гурбова і співробітники Держархіву – начальник відділу формування Національного архівного фонду та діловодства М. Є. Ісаєва, начальник відділу забезпечення збереження, обліку і науково-довідкового апарату З. В. Кушнір, головний спеціаліст відділу інформації та використання документів Г. М. Полташова, провідний спеціаліст відділу організації і координації архівної справи Т. А. Шарова, а також начальник архівного відділу Первомайської райдержадміністрації Л. П. Воронова, начальник архівного відділу Алуштинської міської ради Н. К. Крюкова, начальник архівного відділу Бахчисарайської райдержадміністрації Л. Н. Смирнова.

У виступах зазначалась важливість видання нових правил та їх відмінність від попередніх.

Після семінару-наради учасники відвідали Кримський республіканський краєзнавчий музей, де ознайомилися з виставкою, присвяченою 150-річчю Кримської війни.

Провідний спеціаліст відділу організації і координації архівної справи **В. Скриннікова**

* * *

15 вересня в Алупкінському палацово-парковому заповіднику проходила V конференція “Мир садибної культури”. В ній взяли участь музейні працівники, архітектори, архівісти, краєзнавці Санкт-Петербурга, Дніпропетровська, Одеси, Криму. В представлених доповідях відображено історію побуту садиб Росії, України, Криму, генеалогію дворянських родів, відзначено внесок кращих представників дворянства в розвиток економіки і культури Криму. Головний фахівець Державного архіву в Автономній Республіці Крим С. А. Андросов виступив з доповіддю на тему “А. Я. Фабр: штрихи до історичного портрету”, присвяченою визначному державному і громадському діячеві Росії XIX ст., який заповів своє майно сирітському притулку в Сімферополі. Доповідь підготовлена на основі документів, що зберігаються в Державному архіві в Автономній Республіці Крим.

Начальник відділу інформації і використання документів **Л. Кравцова**

* * *

Напередодні Дня партизанської слави в Державному архіві в Автономній Республіці Крим відбувся День відкритих дверей для студентів вищих навчальних закладів і школярів м. Сімферополя, приурочений до цієї події.

Проведено тематичну бесіду про діяльність кримських партизан і підпільників у роки Великої Вітчизняної війни, крім того, була розгорнута виставка документів “Сторінки підпільно-партизанського руху в Криму 1941–1944 рр.”.

Провідний спеціаліст **М. Шульженко**

* * *

24 вересня в Державному архіві в Автономній Республіці Крим проведено семінар з підвищення кваліфікації співробітників на тему “Про посилення контролю за дотриманням правил забезпечення збереженості архівних документів”. Звернено увагу на необхідність проведення додаткових заходів щодо суворого дотримання правил забезпечення збереженості документів, посилення контролю за видачею справ з архівосховищ, правильному оформленню справ, забезпеченню належних умов збереження документів у робочих кабінетах і читальному залі.

З метою підвищення контролю за станом збереженості документів заведено не передбачені Основними правилами роботи державних архівів журнали: обліку і контролю за станом справ, що надійшли з корпусу № 2 у корпус № 1 для виконання довідково-інформаційної роботи; обліку аркушів у справах, переданих в лабораторію забезпечення збереженості на ремонт і реставрацію.

Начальник відділу збереженості, обліку і науково-довідкового апарату **З. Кушнір**

У Держархіві Донецької області

Станом на 1 липня 2004 р. в Донецькій області створено 19 трудових архівів, 6 з яких входять до апарату міських рад, 12 – до апарату районних рад. В Амвросіївському районі створено 18 трудових архівів місцевою, сільськими та селищними радами.

Проблема збереження документів ліквідованих суб'єктів господарювання різних форм власності та забезпечення прав і законних інтересів громадян розв'язана органами державної влади та місцевого самоврядування в 22 містах та районах області шляхом створення підрозділів, що виконують функції трудового архіву.

Архівні підрозділи (трудова архіви) створено в 20 міських радах і 2 райдержадміністраціях.

Юридичний статус трудових архівів та архівних підрозділів визначений рішеннями міських та районних рад.

Районними радами (Великоновоселківською, Волноваською, Володарською, Новоазовською, Старобешівською, Ясинуватською) затверджено

районні програми “Трудовий архів”. Контроль за виконанням програм покладено на постійну комісію з питань соціально-економічної політики, бюджету та фінансів.

Виконком Дебальцівської міської ради на даний час не створює трудовий архів у зв'язку з незначним обсягом документів ліквідованих підприємств (16 фондів, 309 од. зб.). Питання створення трудового архіву в м. Дебальцеве знаходиться на контролі в міського голови і буде негайно розв'язано у разі необхідності.

Не виконується розпорядження голови облдержадміністрації “Про створення трудових архівів” Мар’їнською та Шахтарською райдержадміністраціями. Функції трудового архіву в цих районах покладено на державні архіви, котрі в зв'язку з цим не можуть повноцінно виконувати функції роботи з документами НАФ та забезпечити виконання соціально-правових запитів по документах особового складу.

Крім трудових архівів, створених органами місцевого самоврядування, на даний час в області діє 7 приватних архівів, що приймають документи особового складу та тимчасового зберігання недержавних підприємств та установ, а також приватних осіб (Гордівка – 2, Єнакієве – 1, Димитрово – 1, Донецьк – 2, Красний Лиман – 1).

Утримуються трудові архіви та підрозділи за кошти місцевого бюджету. Кошти за платні послуги, що надають трудові архіви на договірній основі (впорядкування справ, зберігання документів), надходять до місцевого бюджету і використовуються переважно на матеріально-технічне забезпечення архіву.

Штатна чисельність трудових архівів та підрозділів на 1 липня 2004 р. становить 48 чоловік.

Повноцінно виконують свої функції 28 трудових архівів і підрозділів області.

* * *

1–2 червня в Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації Донецької облдержадміністрації для керівників трудових архівів області проведено тематичний семінар на тему “Організація роботи архівів із забезпечення соціально-правового захисту населення області”. В семінарі взяли участь 38 керівників трудових архівів та спеціалістів структурних підрозділів з 22 міст та 16 районів області.

Слухачам були прочитані лекції з профільних питань начальником відділу роботи із зверненнями громадян облдержадміністрації Н. М. Читах на тему “Організація прийому та порядок розгляду звернень громадян” і заступником начальника головного управління Пенсійного фонду України в Донецькій області Т. А. Барановою на тему “Про взаємодію Пенсійного фонду України з трудовими архівами”.

На завершених семінарі директором держархіву області Н. Д. Буценко та завідувачем відділу організації і координації архівної справи Л. І. Широковою проведено круглий стіл, на якому було обговорено проблемні питання з організації та діяльності трудових архівів.

Директор архіву **Н. Буценко**

* * *

2 липня відбулося розширене засідання колегії держархіву області на тему “Про хід виконання регіональної Програми збереження архівних фондів Донецької області на 2000–2005 роки” та відповідних місцевих програм. У засіданні взяли участь заступник голови, керівник апарату Донецької облдержадміністрації Б. І. Адамов, начальники архівних відділів міських рад та райдержадміністрацій, члени колегії держархіву області, куратори архівних відділів.

Колегія відзначила, що з 2000 р. архівні установи області за підтримки місцевих органів влади та місцевого самоврядування виконали частину завдань програм із зміцнення матеріально-технічної бази держархівів, посилення їх охоронно-пожежної безпеки, комп'ютеризації, створення трудових архівів.

У виконанні завдань програм залишається ряд нерозв'язаних проблем через їх недостатнє фінансування. Органам виконавчої влади і місцевого самоврядування надано рекомендації з виконання основних напрямків програм.

Провідний спеціаліст відділу організації архівної справи архіву **А. Ситая**

* * *

8–9 липня на базі архівного відділу Волноваської райдержадміністрації відбувся обласний семінар архівістів з обміну досвідом. Два дні учасники семінару – начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад – вивчали досвід організації роботи з документами волноваських архівістів.

Гостей привітав голова райдержадміністрації І. М. Овчинніков, голова райради В. П. Магер. Про сучасний стан архівної справи в Україні та в області доповіла директор держархіву області Н. Д. Буценко; головний спеціаліст цього архіву Л. М. Долгополова зробила огляд фондів держархіву області з історії Волноваського району. Керівник апарату райдержадміністрації Т. А. Вервейко розповіла про стан архівної справи в районі. Її доповнили начальник архівного відділу райдержадміністрації А. В. Грабовська та директор Волноваського районного трудового архіву О. В. Знаменська. Досвідом роботи поділилися також директор комунального підприємства “Трудовий архів” Слов'янського району А. І. Труш та ін.

Учасники семінару відвідали районний краєзнавчий музей, архів Злауостівської сільради та Новотроїцького рудоуправління. Під час практичної частини вони ознайомилися з веденням обліку документів, організацією діловодства і забезпеченням збереження документів НАФ та документів з особового складу ліквідованих підприємств в архівному відділі райдержадміністрації та районному трудовому архіві.

Директор держархіву області Н. Д. Буценко та завідувача відділу організації та координації архівної справи Л. І. Широкова провели круглий стіл – співбесіду щодо впровадження “Основних правил роботи державних архівних установ”.

Насамкінець учасники семінару відвідали Свято-Василівський монастир у с. Нікольське та музей Великоанадольського лісу.

Головний спеціаліст відділу організації та координації архівної справи архіву **Л. Долгополова**

У Держархіві Закарпатської області

Під час передавання Управлінням Служби безпеки літератури до держархіву області

безпеки, передано до держархіву для загального користування саме напередодні Дня незалежності України.

До сховищ держархіву області передано 14 видань, переважна частина яких угорськомовна. Одне з найдавніших з них – “Подорожі по світу та по різних місцях” Г. Габора – датується 1893 р. і написане староугорською мовою.

Значний науковий інтерес становлять “Угорський політичний і адміністративний довідник 1919–1939 рр.”, “Всесвітня енциклопедія Толнаї” (Будапешт, 1912 р.), “Історія Угорщини” К. Домокоша (Будапешт, 1943), “Історія боїв гвардійців” Е. Балажа (Будапешт, 1940 р.) та ін. Серед переданих видань і два томи роману-хроніки У. Самчука “Волинь”, твори класика угорської літератури Й. Мора та ін. Держархів області збагатився на 14 старих видань, до яких уже виявляють цікавість українські й угорські науковці, а також представники Генерального консульства Угорщини в м. Ужгороді.

Значний інтерес спеціалісти медичного факультету Ужгородського національного університету виявили до кандидатської дисертації Л. Б. Найда “Вегетативна нервова система та деякі особливі патологічні стани воєнного періоду” (Архангельськ–Рига–Ужгород, 1942–1949). Між іншим, її автор був розстріляний як англійський шпигун.

Директор архіву **М. Делеган**

У Держархіві Кіровоградської області

17–19 вересня в Кіровограді відбулося святкування 250-річчя від дня заснування міста. Цій події передувала велика підготовча робота істориків, науковців, краєзнавців. Не залишився осторонь і держархів області. Архівісти підготували серію телепередач і статей в місцеві газети, в яких розповіли про влаштування фортеці св. Єлизавети та діяльність її комендантів; православні церкви м. Єлизаветграда, архітектуру міста та архітекторів, що її творили; діячів науки, культури. З науковою розвідкою “Розвиток медичної справи в м. Єлизаветграді ХІХ – початку ХХ ст.” держархів області взяв участь в обласній науково-практичній історико-краєзнавчій конференції “Актуальні проблеми дослідження історії міста”.

У читальному залі архіву було відкрито виставку архівних документів “З історії міста Єлизаветграда”, де представлено цікаві документи з історії Єлизаветграда-Кіровограда. Вони привернули увагу студентської, учнівської молоді, громадськості міста. Серед них копія Указу Імператриці Єлизавети Петрівни від 11 січня 1752 р. про заснування фортеці; схема фортеці; опис м. Єлизаветграда, складений у 1796 р.; герб міста, затверджений у 1845 р.; документи про влаштування водогону, збудування трамваю; документи промислових підприємств м. Єлизаветграда, а саме: акціонерного товариства Р і Т Ельворті та інших; документи благодійних організацій, установ освіти та релігійного культу, фото дореволюційного міста та інші.

Начальник відділу інформації та використання документів архіву **Л. Маренець**

У Держархіві Луганської області

У червні-липні на базі держархіву області – філії кафедри архівознавства Східноукраїнського національного університету імені В. І. Даля проходили виробничу практику студенти III курсу із спеціальності “Архівознавство”. Студенти ознайомились з документальною виставкою “Незабутні дні сорок п’ятого”, а під час оглядової екскурсії – зі схемою розміщення документів в архівосховищах, організацією роботи з документами на спеціальних носіях, комп’ютеризацією архівної справи.

Співробітники держархіву області виступили перед студентами з лекціями на такі теми: історія розвитку архівної справи на Луганщині, нормативно-правова база діяльності архівних установ, основні напрями і форми використання архівної інформації, організація роботи архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад, планово-звітна документація архівних установ та облік їх роботи.

Протягом виробничої практики студенти виконували роботу зі складання облікових документів та довідкового апарату до документів НАФ, допомагали спеціалістам у виконанні запитів соціально-правового характеру.

Лекції та практичні заняття були спрямовані на ознайомлення студентів з організацією роботи архівних установ, отримання сучасних теоретичних знань з архівознавства, практичних навичок роботи з архівними фондами.

* * *

29 вересня у держархіві області відбувся спільний семінар-нарада працівників архівних установ області та управлінь Пенсійного фонду на тему “Пенсійна реформа: робота архівних установ області та управлінь пенсійного фонду щодо виконання запитів громадян соціально-правового характеру”. На семінарі з доповідями виступили директор держархіву області М. М. Старовойтов та заступник начальника управління пенсійного забезпечення Головного управління Пенсійного фонду України в Луганській області Т. М. Васильєва. В своїх виступах вони звернули увагу на здійснення форм спільної роботи в розв’язанні загальних проблем у питаннях соціального захисту громадян.

Згідно зі статистичними даними в Луганській області налічується 786,5 тис. пенсіонерів, з них 730 тис. мають право на перерахунок пенсій. За 9 місяців поточного року в архівні установи області надійшло 14 100 запитів громадян соціально-правового характеру, що в 1,5 раза перевищує аналогічні показники минулого року. Така статистика підтверджує необхідність особливої уваги в розв’язанні проблем цієї категорії громадян. Тут не повинно бути місця чиновницькій байдужості до долі людей.

Після обговорення учасники семінару обмінялися досвідом зз зазначених питань.

Хід семінару висвітлювався місцевими засобами масової інформації.

* * *

Розпорядженням голови Луганської облдержадміністрації від 11 серпня 2004 р. № 578 прийнято рішення про проведення обласного огляду стану забезпечення збереженості документів НАФ України. З цього приводу створено комісію, до складу якої ввійшли представники архівних установ, посадові особи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, представники громадських організацій, бібліотек, музеїв. Очолює комісію заступник голови – керівник апарату облдержадміністрації М. М. Запорожцев.

29 вересня відбулося перше засідання комісії, на якому було затверджено план роботи, графік огляду місцевих архівних установ, вирішено інші організаційні питання.

* * *

30 вересня в держархіві області відбулося засідання колегії, на якому розглянуто такі питання:

1) про стан обліку документів НАФ у держархіві області та архівних відділах Антрацитівської, Слов’янськської райдержадміністрацій;

2) про стан виконання заходів щодо реалізації Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” в архівному відділі Антрацитівської міської ради;

3) про стан виконання рішення колегії держархіву області від 25 вересня 2003 р. “Про стан методичної роботи архівних відділів Марківської, Новоайдарської, Перевальської райдержадміністрацій, Кіровської та Ровеньківської міських рад”.

У засіданні взяли участь начальники архівних відділів райдержадміністрацій і міських рад, а також співробітники держархіву області.

З першого питання порядку денного виступила начальник відділу зберігання обліку та довідкового апарату держархіву області Л. В. Клименко, а також начальники архівних відділів Антрацитівської, Сватівської та Слов’янськської райдержадміністрацій.

З інформацією про хід реалізації Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” в архівному відділі Антрацитівської міської ради виступив начальник відділу організації та координації архівної справи держархіву області О. О. Золотарьов.

З третього питання порядку денного виступила головний спеціаліст відділу організації та координації архівної справи держархіву області

О. І. Діанковська, яка розповіла про стан виконання рішення колегії держархіву області від 25 вересня 2003 р. “Про стан методичної роботи архівних відділів Марківської, Новоайдарської, Перевальської райдержадміністрацій, Кіровської та Ровеньківської міських рад”.

За підсумками розгляду питань порядку денного колегією були прийняті відповідні рішення.

* * *

Луганська обласна філія Асоціації дослідників голодомору в Україні розпочала роботу над документальним фільмом “Голодомор 1932–1933 рр. на Луганщині”. Вже зафіксовано на відеоплівку спогади свідків, які пережили цей жахливий час і зараз, через 70 років, згадують ті події зі сльозами на очах. У фільмі взяли участь науковці, краєзнавці та архівісти міста. Директор держархіву області М. М. Старовойтов відзначив важливість цієї теми і висвітлив план заходів облдержадміністрації з увічнення жертв геноциду.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів держархіву області В. В. Рудзевич зробила аналіз документальних джерел з історії голодомору на Луганщині з наведенням конкретних прикладів, розкриваючих заходи партії і радянських органів щодо розкуркулення, проведення хлібозаготівельної компанії та наслідки злочинної політики сталінського режиму, керівництва республіки.

* * *

13 липня в обласному радіоєфірі з нагоди 50-річчя освоєння цілинних земель у Казахстані прозвучала передача “Країна Цілина”, яка була підготовлена директором держархіву області М. М. Старовойтовим і головним спеціалістом відділу інформації та використання документів В. В. Рудзевич спільно з обласною телерадіокомпанією. Розповідь йшла про спробу освоєння цих земель ще у рамках сталинської переселенської політики. Окремо було визначено значення першого передвоєнного радянського плану освоєння перелогових земель та історичного засідання Президії ЦК КПРС у січні 1954 р., на якому М. С. Хрущов вперше поставив питання про освоєння північних степів Казахстану.

Наведено приклади героїчної праці ворошиловградців на далеких просторах земель Поволжя, труднощів, з якими їм довелося зустрітися, взаємозв'язків підприємств області та Казахстану.

* * *

29 вересня в держархіві області розгорнуто виставку, приурочену до 60-річчя визволення України. Її експозиція складається з трьох розділів, значне місце посідають документи партійних та комсомольських органів.

Перший розділ відображає заходи Ворошиловградського обкому КП(У) і радянських органів з організації оборони, план та схему оборонних споруджень міста Ворошиловграда, затвердженого командувачем Південного фронту Р. Я. Малиновським, роз'яснення щодо введення воєнного стану, звіт про результати випробування хімічно-бактеріологічної зброї, яке проводилось на базі Ворошиловградського сільськогосподарського інституту.

На виставці представлено документи окупаційного часу: структура адміністративних та каральних органів, їх характеристика, списки установ та організацій на окупованій території; накази та розпорядження органів влади, комплект документів, що характеризують політику фашистського режиму стосовно освіти та сільського господарства.

Завершує експозицію група документів про антифашистський рух опору, що розгорнувся на Ворошиловградщині з перших тижнів окупації: це експонати про діяльність обласних комсомольських органів у роки війни, діяльність партизанських загонів на території області; акти про матеріальні збитки, заподіяні установам та підприємствам міста.

На виставці також представлено інші цікаві документи.

Директор архіву **М. Старовойтов**

У Держархіві Рівненської області

Архівний відділ Рівненського міськвиконкому працює відповідно до плану розвитку архівної справи міста, затвердженому міським головою.

Основними завданнями відділу є реалізація державної політики у сфері архівної справи і діловодства в межах своєї компетенції, управління архівною справою і діловодством на території міста. Тут приймають документи НАФ установ, організацій і підприємств, здійснюють науково-технічну обробку документів, забезпечують облік, зберігання й охорону документів НАФ, видають підприємствам, установам і організаціям архівні довідки, копії та витяги з документів, що зберігаються у відділі, а громадянам – довідки соціально-правового характеру.

У 2002 р. завідувачкою відділу розв'язано питання кадрового забезпечення відділу: відділ збільшений на 1 штатну одиницю. Станом на 1 липня 2004 р. штатна чисельність відділу становить 4 одиниці: завідувачка, 2 головні спеціалісти, інспектор.

На зберіганні у відділі знаходяться 62 фонди: з них 13583 одиниці постійного зберігання та 8 тис. одиниць з особового складу. Щороку сюди надхо-

дить від установ понад тисячу одиниць на державне зберігання, півтори тисячі громадян звертається із запитом соціально-правового характеру, 1000–1200 справ проходить науково-технічну обробку, понад 1200 довідок видається громадянам про заробітну плату і стаж.

У 2001–2003 рр. спеціалісти відділу підготували телепередачу та чотири радіопередачі з питань діловодства і архівної справи, опубліковано одну статтю завідувачки відділу в польському журналі “Польський архівіст” про форми й методи роботи з установами та одну в місцевій газеті “Сім днів”. Проведено експертизу цінності 55208 одиниць, впорядковано 2245 справ постійного зберігання, виконано 3379 запитів соціально-правового характеру.

Лише в першому півріччі 2004 р. спеціалістами відділу прийнято на постійне зберігання 912 одиниць, впорядковано 1131 справу управлінської документації, описи на які затверджені ЕПК держархіву області, виконано 1295 запитів соціально-правового характеру, проведено один семінар з питань діловодства в управлінні житлово-комунального господарства, дві екскурсії для студентів гуманітарного університету, зібрано інформацію про існування на території м. Рівне місць поховань громадян – жертв репресій для книги “Реабілітовані історією. Рівненська область”, погоджено 13 номенклатур справ, проведено п’ять комплексних перевірок стану діловодства та архівної справи в установах, що є джерелами комплектування відділу.

За підсумками роботи за 2002 та 2003 рр. відділ було відзначено на обласних засіданнях колегій держархіву області грамотами.

Протягом 2002–2004 рр. значно зросла матеріально-технічна база відділу. Поліпшились умови праці архівістів – вперше за 30 років проведено капітальний ремонт робочих кабінетів. В 2004 р. рішенням Рівненської міської ради виділено кошти на капітальний ремонт архівосховища.

Протягом 2002–2004 рр. відділом придбано копір, комп’ютер, принтер, меблі, біндер для підшивки описів справ, світильники, телефонні апарати.

Питання створення архіву для зберігання документів ліквідованих установ буде вирішене до кінця 2004 р., як це передбачено “Програмою розвитку і підтримки архівної справи в Рівненській області на 2003–2005 рр.”.

Завідуюча архівного відділу виконавчого комітету Рівненської міської ради **З. Ігнатенко**

* * *

29 липня відбулося розширене засідання колегії держархіву області за участю начальників архівних відділів райдержадміністрацій, міськрад, на якому підбито підсумки роботи державних архівних установ області за

перше півріччя 2004 р. Колегія відзначила, що у першому півріччі 2004 р. державні архівні установи області спрямовували свою діяльність на виконання планових завдань розвитку архівної справи, Програми розвитку і підтримки архівної справи в Рівненській області на 2003–2005 рр., капітального ремонту, реконструкції та реставрації державного архіву області, регіональних програм розвитку і підтримки архівної справи.

Держархівом області, архівними відділами райдержадміністрацій, міськрад більшість піврічних планових завдань розвитку архівної справи в області виконано.

Облдержадміністрація, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування прийняли шість розпоряджень щодо поліпшення архівної справи.

Активно проводилася робота зі створення електронної версії фондового каталога фондів радянського періоду держархіву області, наводився порядок у облікових документах.

Широко здійснювалося оперативне інформування засобів масової інформації про новини архівного життя, використання інформації архівних документів. Підготовлено три інформації на веб-сайт облдержадміністрації, три виставки документів, шість теле-, радіопередач, 13 публікацій.

Підготовлено і вийшли з друку два збірники документів та статей: “Скарбниця історичної пам’яті Рівненщини”, “Віхи історії”.

Держархівом області придбано 6 комп’ютерів, 2 копіювальні апарати, 2 факси, цифровий фотоапарат, відеокамеру. На даний час в держархіві області функціонує 15 комп’ютерів, в архівних відділах – 14.

Проведено ремонти робочих кабінетів корпусу № 1 держархіву області.

Колегія відзначила, що у роботі державних архівних установ області є ще багато недоліків, нерозв’язаних проблем, пов’язаних з недостатнім фінансовим та кадровим забезпеченням. Не повністю вкомплектовано кадрами архівні відділи Березнівської, Демидівської райдержадміністрацій. В області не створено жодного трудового архіву для централізованого зберігання документів ліквідованих установ та з особового складу.

На колегії також розглянуто питання про стан підготовки державних архівних установ області до роботи в осінньо-зимовий період.

Після колегії проведено тематичні семінари – навчання з Основних правил роботи державних архівів України та порядку приймання на державне зберігання виборчої документації.

Начальник відділу організації і координації архівної справи **О. Кондратюк**

У Держархіві Тернопільської області

Зазвичай їх у нас досі називають переселенцями. На долю цієї багатостраждальної частини українського народу випали нелегкі випробування. Багато старожилів ще досі пам'ятають ті тривожні, справді трагічні часи, коли 9 вересня 1944 р. між урядом УРСР і Польським Комітетом національного визволення була підписана сумнозвісна Угода про так звану евакуацію з Польщі українського населення і поляків з території України.

Про те, як здійснювалось тоді “добровільне” переселення, розповідають архівні документи тематичної виставки “Трансфер українсько-польського населення та його наслідки”, відкритої у Державному архіві Тернопільської області з нагоди 60-річчя депортації українців з території Польщі. В уяві кожного, хто оглядає експонати виставки, постають жахливі картини терору і геноциду, якими позначена безпрецедентна трагічна акція шістдесятирічної давності.

Акція відбувалася в умовах довготривалої війни і зимової пори року. Спочатку члени так званих переселенських комісій агітували мешканців населених пунктів добровільно зголошуватись на переїзд до України. Однак, відчувши спротив, почали вдаватись до загроз і шантажу, а згодом – до насильницьких дій. Для прискорення і “успішного проведення” акції польський уряд послуговувався діями військових частин. Солдати оточували села, проводили “зачистку”, а відтак підпалювали будинки. У полум'ї опинялися не лише двори і нажите довгими роками майно, а й живі люди, ті, котрі відмовлялися залишати насиджені їх батьками і дідами місця.

Далі шлях “добровольців” пролягав до найближчих залізничних станцій, куди їх доставляли під конвоем. Нерідко такі маршрути пішим ходом тривали дві-три доби, а на станціях, у чеканні залізничного транспорту, доводилось томитися ще довше, інколи й тижнями. Як засвідчують листи до рідних і знайомих, що експонуються на виставці, поневіряння вигнанців тривали і після прибуття до призначених місць. Насамперед новоприбулих запрошували в органи НКВС, де їх змушували підписувати відповідні декларації про “добровільне” переселення з Польщі в Україну. Тих, хто протестував, залякували, а то й нерідко піддавали фізичним тортурам. Таким же чином у переселенців “вибивали” заяви про знову ж таки “добровільний” вступ у колгоспи. Для “неслухняних” були й інші засоби впливу, мовляв, відказників відправляємо на перевиховання у далекі сибірські простори. Вдавалися й до інших “переконливих аргументів”, після яких беззахисним людям ніщо не залишалось як погоджуватись іти у колгоспне ярмо.

Варто відзначити, що депортація українців з Польщі проводилася у три етапи. Перший – з осені 1944-го до літа 1945-го, другий – з осені 1945-го до літа 1946-го і третій етап припадає на осінь 1946 року, коли завершилася повна “зачистка” українського населення з території Польщі. Таким

чином, в Україну було переселено понад 500 тис. осіб українського автотонного населення. І хоч компартійні ідеологи твердили, що переселення відбувалося цілком на добровільних засадах, однак, як засвідчують експонати виставки, цю трагічну акцію не можна інакше назвати, як депортацією, яка проводилася з грубими порушеннями законів і нехтуванням міжнародними принципами проведення переселенських акцій.

Як розповіла завідуюча відділу обласного архіву Оксана Савчин, котра підготувала виставку, на ній представлено документи не лише місцевого архіву, а й архівних установ Служби безпеки України, громадських об'єднань, Центрального державного архіву вищих органів влади, Державного архіву сусідньої Львівської області. Архівістам вдалося зібрати сотні документальних матеріалів, зокрема, постанов, розпоряджень, директивних вказівок, різноманітних доповідних записок, звітів партійних і радянських органів, багато інших важливих документів, що увійшли в інформаційний довідник, виданий Тернопільським обласним архівом напередодні 60-річчя переселення українців з території Польщі в Україну. До речі, даний збірник теж експонується на виставці і ним уже зацікавилися науковці, викладачі вузів та шкіл, студенти. Багато з них використовуватимуть документальні матеріали у підготовці своїх доповідей, лекцій, публічних виступів, наукових праць.

І це закономірно. Адже наслідки цієї трагічної акції, як складової частини геноциду в Україні, здійснюваного партійно-тоталітарним режимом, ще досі не повністю вивчені, не дано політичної і правової оцінки в умовах незалежної Української держави. Тому інтерес до виставки, на якій вперше представлено багато ще досі не відомих для нас документальних фактів про “велике переселення”, зрозумілий. Матеріали виставки вже експонувалися на урочинах в обласному драмтеатрі, присвячених цій трагічній події, у Тернопільському педагогічному університеті та інших навчальних закладах.

Проте, як слушно зауважила одна із відвідувачів виставки Галина Стоцька з Тернополя, котру разом з батьками депортували з Польщі у 1945 р., багато проблем переселенців досі не вирішено на державному рівні, а тому і нині їм доводиться виборювати свої права і встановлення справедливості. Уже багато років вони вимагають надання їм статусу депортованих і компенсацій за втрачені землі і власне майно, яких насильно позбавлені. Але віз, як кажуть, і нині на місці. Ще кілька років тому на вимогу суспільнокультурних громадських організацій “Лемківщина”, “Холмщина”, “Надсяння” та “Підляшшя” утворено Міжвідомчу робочу групу для вироблення конкретних пропозицій щодо механізму вирішення проблем, пов'язаних з переселенням українців з Польщі на територію України протягом 1944–1946 рр., однак суттєвих зрушень у цій справі поки що не сталося. Неодноразові спроби “проштовхнути” проект Закону “Про визнання де-

портованими осіб, примусово виселених у 1944–1946 рр. з території Польщі в Україну” кожного разу нагикаються на глуху стіну в нашому парламенті. Правда, недавно вийшов Указ Президента України, яким передбачено заходи щодо надання пільг депортованим, але, знаючи із сумного досвіду, як такі документи реалізуються на місцях, переселенці сумніваються, що найближчим часом у їхньому житті щось зміниться на ліпше. Галину Стоцьку, як і тисячі інших зневірених жертв геноциду в Україні того часу, можна зрозуміти. Адже наруга і свавілля, вчинені над автохтонними населенням етнічних земель Холмщини, Підляшшя, Лемківщини та Надсяння і досі кривоточать незагоєними ранами. Тож у вирішенні усіх проблем, пов’язаних з подіями, про які розповідає і тематична виставка в Тернопільському обласному архіві, не повинно бути байдужих.

Головний спеціаліст відділу інформації та використання документів архіву **А. Грицишин**

У Держархіві Харківської області

У серпні Харків святкував своє 350-річчя. До цієї знаменної події співробітники держархіву області підготували виставку “Сторінки історії міста Харкова”, де представлено копії архівних документів, фотографії та друковані видання. Вони розповідають про життя і працю мешканців міста, діяльність місцевої влади з розв’язання проблем, що стояли перед містом в різні історичні періоди, видатних людей, життя і діяльність яких пов’язані з Харковом і охоплюють період з кінця XVIII ст. по 1960-ті роки. Виставка вмістила близько 100 експонатів. У її експозиції вперше представлено копії деяких унікальних документів: розкладу церемонії відкриття Харківського намісництва (1780 р.) “ревизской сказки” м. Харкова, яка була направлена харківським городничим до Харківської казенної палати (1784 р.), церемоніалу відкриття Харківського університету (1804 р.) та ін. На виставці експонувались також і доволі рідкісні друковані видання “Харківські календарі” за 1873 рік та інші роки, “Сборник обязательных постановлений для жителей г. Харькова, составленных Харьковской городской думой” 1909–1914 рр., “Известия Харьковской городской думы” 1917 р. та ін.

Окреме місце на виставці займав стенд, де надано хронологію найважливіших подій з історії Харкова починаючи з 1656 р. по 2002 р.

Крім того, до цієї знаменної дати вийшов друком збірник “Харків”, підготовлений співробітниками держархіву області.

Начальник відділу інформації та використання документів архіву **В.Чернявська**

У Держархіві Хмельницької області

Реструктуризація та реформування агропромислового комплексу області за останні десять років призвели до ліквідації та зміни власності значної кількості агроформвань, підприємств, установ державної та колективної власності. Проблемним залишалося питання збереження та використання первинних документів про заробіток та трудовий стаж працівників ліквідованих та реформованих господарств агропромислового комплексу, державних підприємств, малих приватних та інших нових структур, які зберігаються на місцях упродовж 75 років. За підтримки Хмельницької обласної ради в 2000 р. було зобов’язано керівників господарств та голів сільських рад прийняти їх на тимчасове збереження і використання в сільські ради.

Станом на 2004 р. у сільських радах десяти районів зберігається понад 13 тис. 713 документів; 125 тис. документів з особового складу прийнято на збереження до правонаступників, а 9 тис. 314 од. зб. тимчасово зберігаються в 15 районних архівних відділах. Проблему було вирішено лише частково. Для компактного зберігання документів з особового складу адміністрація держархіву області, виконуючи Закон України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, та розпорядження голови облдержадміністрації постійно піднімала перед керівниками районів та міст питання про створення трудових архівів. Станом на перше вересня 2004 р. у Хмельницькій області працює десять трудових архівів.

* * *

З квітня 2003 р. зусилля колективу держархіву області спрямовано на ліквідацію катастрофічних наслідків пожежі, що сталася в Кам’янець-Подільському міському архіві 10 квітня 2003 р.

Великі труднощі виникають в процесі ідентифікації пошкоджених документів, що обумовлено їх значними обсягами, складністю відновлення втраченої інформації, відсутністю методичних рекомендацій. Спеціалісти держархіву області, працівники колишнього Кам’янець-Подільського міського архіву Ю. Руденко та О. Качковський, що працювали в свій час з цими документами, розробили “Пам’ятку для роботи з документами, які постраждали від пожежі”. Згідно з нею визначено комплекс робіт по здійсненню ідентифікації та послідовності їх виконання. Проте в процесі роботи виникають й надалі виникатимуть все нові питання, проблеми, які неможливо передбачити завчасно.

Стан ідентифікованих справ, ушкоджених вогнем та водою, фіксується цифровим фотоапаратом.

Паралельно до бази даних вносяться заголовки справ згідно з описами фондів, що постраждали внаслідок пожежі, а також здійснюється пере-

робка описів фондів періоду до 1917 р., що були перевезені з Кам'янець-Подільського міського архіву.

Протягом першого півріччя цього року ідентифіковано 614 справ із числа врятованих умовних одиниць, оцифровано 2137 ушкоджених аркушів на 1235 файлах, відреставровано 1293 аркуші.

На жаль, не розв'язується питання кадрового забезпечення цих робіт. При збільшенні обсягів документів майже на 600 тис. справ, держархів області не отримав жодної додаткової одиниці, тоді як у Кам'янець-Подільському міському архіві з ними працювали 24 працівники. Тому здійснювати інтенсивні ідентифікаційні, реставраційно-відновлювальні роботи колектив не в змозі фізично.

Неодноразові звернення до владних структур щодо збільшення штатної чисельності архіву відповідно до доручень Президента України, Прем'єр-міністра України, Віце-прем'єр-міністра України поки що залишаються не вирішеними. Тому керівництвом держархіву області підготовлено та подано до бюджетних запитів обґрунтовані пропозиції щодо обсягів фінансування реставраційно-відновлювальних робіт пошкоджених документів, створення страхового фонду унікальних та особливо цінних документів НАФ, реконструкції врятованих фондів.

Сподіваємося на підтримку центральних та місцевих органів влади.

* * *

7 вересня держархівом області проведено оперативну нараду з начальниками архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад, на якій підбито підсумки роботи архівних установ області за 8 місяців цього року та накреслено основні заходи щодо забезпечення виконання планових завдань 2004 року, подальшого розвитку архівної справи на Хмельниччині.

Керівники архівних установ області взяли також активну участь в обговоренні проблемних питань, що стосуються впровадження Основних правил роботи державних архівів України.

* * *

15 вересня облдержадміністрацією проведено семінар зі спеціалістами районних, міських відділів культури, в роботі якого взяла участь начальник відділу формування НАФ та діловодства Т. Г. Калинюк. На семінарі вона ознайомила присутніх з основними вимогами щодо впорядкування архівних документів та їх передачі на державне зберігання. Особливу увагу приділила питанню складання номенклатур справ та актів на знищення документів.

Директор архіву **П. Слободянюк**

У Держархіві Чернігівської області

30 липня в Чернігівській облдержадміністрації за участю Голови Державного комітету архівів України Геннадія Боряка відбулося засідання міжвідомчої комісії щодо розв'язання питання поліпшення умов збереженості документів НАФ у держархіві області. Засідання провів голова Чернігівської облдержадміністрації В. Мельничук. Йшлося про необхідність виділення держархіву області додаткових приміщень під архівосховища з метою виконання Указу Президента України від 21 березня 2002 р. № 279 "Про невідкладні заходи щодо остаточного подолання негативних наслідків тоталітарної політики колишнього Союзу РСР стосовно релігії та відновлення порушених прав церков і релігійних організацій".

Актуальним для держархіву області є також питання концентрації архівних фондів, на що існує рішення колегії Держкомархіву України. Нині документи зберігаються в кількох архівосховищах, що значно ускладнює роботу із забезпечення необхідних умов їхнього зберігання та використання. Окрім того, держархів області має відділи у містах Прилуки і Ніжині, що розміщені у культових спорудах.

Результатом засідання комісії стало досягнення домовленості про виділення держархіву області додаткових площ під архівосховища та прийняття розпорядження голови Чернігівської держадміністрації від 4 серпня 2004 р. "Про вивільнення культової споруди церкви Різдва Богородиці у м. Прилуках та переміщення документів Національного архівного фонду України до Державного архіву Чернігівської області у м. Чернігів".

Директор архіву **Р. Воробей**

* * *

Працівники держархіву області взяли участь в урочистому вечорі з нагоди 140-річчя від дня народження М. М. Коцюбинського та 70-річчя музею, який носить його ім'я. На урочистостях, що проводились 17 вересня були присутні працівники місцевих бібліотек та музеїв, викладачі різних кафедр Чернігівського державного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка, керівництво управління освіти і науки облдержадміністрації, школярі міста та слухачі військового ліцею.

Урочистості відкрили заступник голови облдержадміністрації В. П. Фаль та заступник голови обласної ради В. А. Косих.

В день проведення цього заходу була вручена премія імені М. М. Коцюбинського (що заснована в 1992 р., а в 2003 р. набула статусу обласної) поетам, письменникам, народознавцям та іншим відомим діячам в різних номінаціях.

Колективу музею ім. М. Коцюбинського за великий внесок в розвиток культури вручена Почесна грамота від голови облдержадміністрації та го-

лови ради. Почесну грамоту отримала також племінниця М. Коцюбинського, Михайлина Коцюбинська, що була присутня на урочистому вечорі. Після закінчення відбувся святковий концерт.

* * *

Начальники архівних відділів райдержадміністрацій та міських рад приділяють значну увагу створенню та організації діяльності трудових архівів:

- так, в поточному році розв’язано питання щодо створення трудового архіву Корюківської міської ради;
- трудовому архіву Чернігівської міської ради надано додаткове відремонтоване приміщення;
- здійснено переміщення справ з особового складу ліквідованих установ та організацій в нове пристосоване приміщення трудового архіву Менської міської ради;
- питання про створення трудових архівів стоїть на порядку денному в органах влади та місцевого самоврядування Городянського, Щорського, Новгород-Сіверського районах та м. Ніжині.

Завідувач відділу організації і координації архівної справи, формування НАФ та діловодства **Н. Лобанова**

МІЖНАРОДНІ КОНТАКТИ ДЕРЖАВНОГО КОМІТЕТУ АРХІВІВ УКРАЇНИ

“АРХІВИ, ПАМ’ЯТЬ І ЗНАННЯ”: НОВЕ ГАСЛО “ВІДКРИТОГО КОНГРЕСУ” ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА (XV Міжнародний конгрес архівів 23–28 серпня 2004 р., м. Відень, Австрійська Республіка)

У черговому всесвітньому архівному форумі, що проходив у столиці Австрії 23–28 серпня 2004 р. під гаслом “Архіви, Пам’ять і Знання”, за дорученням Уряду взяла участь офіційна делегація України.

На конгресі було представлено понад 2 тис. делегатів із 116 країн світу. Делегація України цього разу виявилася однією з найбільш репрезентативних – вперше до її складу ввійшло 37 делегатів, керівників та провідних спеціалістів архівних установ. Під час роботи 156 тематичних секцій, засідань комітетів, комісій та робочих груп Міжнародної ради архівів (МРА) світовою архівною спільнотою обговорено найактуальніші проблеми розвитку архівної справи, розглянуто досвід окремих держав у розбудові законодавчої, організаційної та матеріальної бази діяльності архівів. Загалом наукова й професійна програма конгресу включала понад 200 заходів, присвячених найрізноманітнішим проблемам. З доповідями виступили понад 400 представників різних країн світу.

На урочистому відкритті конгресу виголошено привітання від Федерального Президента, Уряду Австрії, мера Відня, Президента МРА, Генерального директора державних архівів Австрії.

Тематичні сесії конгресу охопили три стратегічні блоки проблем.

I. “Архіви і Пам’ять” (38 сесій, згрупованих за такими ключовими на сьогодні проблемами: “Концепція пам’яті”, “Ризик, втрати і відновлення”, “Збереження віртуальної пам’яті”).

II. “Архіви і Знання” (66 сесій, проблеми: “Професійний розвиток”, “Стандарти і передовий досвід”, “Дослідження”).

III. “Архіви і Суспільство” (52 сесії, проблеми: “На службі суспільства”, “Захист, допомога тим, хто її потребує, доступ”, “Правові питання”).

Відбулося 16 засідань проблемних груп і семінарів, круглих столів.

Члени української делегації відвідали понад 50 секційних засідань, семінарів і засідань робочих груп, у тому числі присвячених проблемам ство-

рення й функціонування електронних документів і електронних архівів, зокрема проблемам автентичності, збереження й публічного регулювання електронних документів; проблемам природних та техногенних катастроф (повені, землетруси, пожежі), крадіжок та інших втрат документів й підготовленості архівів до них; реституції переміщених архівів; проблемам збирання й збереження “усної історії”; авторських прав і прав інтелектуальної власності в архівній сфері; оцифрування писемної спадщини; автоматизації й інформатизації архівів, застосуванню Кодексу етики архівістів тощо.

Члени делегації відвідали також засідання круглого столу “**Блакитний шит-2004**”, де розглядалися проблеми міжнародної координації зусиль із захисту світової культурної спадщини; “Оцінювання збитків: Інструменти”, на якому представлено універсальну процедуру оцінювання збитків шляхом оперативного обстеження фізичного стану документів.

Важливі досягнення державної архівної служби України було продемонстровано на круглому столі “**Архіви колишніх комуністичних партій**”, де підбивалися підсумки опрацювання цього надзвичайно важливого сегмента архівної спадщини країн Східної Європи новітньої доби. Україна одна з перших завершила складний процес інтеграції колишніх партійних архівів до системи державних архівів і забезпечення публічного доступу до них. На таємному зберіганні в державі залишилося лише 0,17% документів, в той час, як у Молдові цей показник становить 1, Казахстані – 5, Киргизстані – 50, у Російській Федерації цей показник сягає 60%.

Про організацію підготовки архівів до непередбачуваних катастроф техногенного характеру на прикладах архівів Чехії та Німеччини йшлося на сесії круглого столу “Підготовка до загрози”. Учасникам було презентовано книгу відомого чеського архівіста М. Дуровича з проблем реставрації та консервації документів та книг, що, зокрема, постраждали від повені. На семінарі “Підготовка до загрози та відновлення” розглянуто практичний досвід голландських архівістів із врятування документів під час повені. Вони ж поділилися досвідом із запобігання корозії документів на майстер-класі “Обробка архівних документів після пошкодження залізого галевим чорнилом”.

Особливий інтерес у членів делегації викликала сесія “Проект за документами Радянської військової адміністрації в Німеччині”, присвячена спільному російсько-німецькому проекту опрацювання архіву Радянської військової адміністрації в Німеччині. Метою проекту є створення електронного архіву РВАН (в електронному вигляді представлено описи й зображення понад 60 тис. документів). Після закінчення роботи всі розсекречені документи фондів РВАН будуть доступні дослідникам як через локальну мережу Державного архіву РФ, так і у Федеральному архіві Німеччини. Документи цього архіву, донедавна тотально засекреченого, безсумнівно, містять відповіді на ключові питання пошуків і повернення

втраченої й переміщеної у роки Другої світової війни і в перші повоєнні роки архівної спадщини України.

Однією з головних проблем, обговорюваних на конгресі, стала реституція архівних документів. Цій темі були присвячені два спеціальні засідання, організовані американськими, російськими та польськими архівістами. Хоча погляди на процес повернення переміщених архівів та його юридичні підстави в організаторів були різними, професійна дискусія проходила у конструктивному дусі. Серед прикладів цивілізованого розв’язання цих болючих проблем згадувався досвід України, яка повернула Німеччині архів Берлінської співочої академії. Реституційні проблеми залишилися серед пріоритетних завдань Міжнародної ради архівів на найближчу перспективу.

На засіданні робочої групи з розробки міжнародного проекту “Архіви і права людини” розглядалися методологічні засади та практичні аспекти створення бази даних й підготовки довідника по архівах репресивних режимів у різних країнах світу в ХХ ст. Передбачається організація спеціального міжнародного форуму, а також виставки архівних документів з проблеми. У цьому перспективному проекті запропоновано взяти участь й Україні.

Спеціальний колоквиум архівів Центральної Європи (26 серпня) було присвячено ознайомленню зі структурою та завданнями архівних служб, унікальними фондами, проблемами та завданнями архівів різних країн регіону. У засіданні взяли участь представники товариств і об’єднань архівістів з Австрії, Греції, Німеччини, Латвії, Польщі, Румунії, України, Угорщини, Чехії, Словаччини.

З доповідями на конгресі виступили: керівник делегації Г. В. Боряк (“Електронні архіви в неелектронному суспільстві (З досвіду України у створенні архівних інформаційних систем)”), К. Є. Новохатський (“Архіви колишньої Компартії України: досвід інтеграції до системи державних архівних установ”), І. Б. Матяш (презентація “Архіви України” на колоквиумі архівів Центральної Європи), Г. В. Папакін (“Переміщені архіви: Спадщина поділеного світу”).

Вражаючи досягнення в галузі технічного оснащення архівів, зокрема, новітньою репрографічною технікою, засобами консервації, реставрації, оцифрування й мікрофільмування демонстрували на виставкових стендах фірми-виробники й постачальники з ФРН, США, Чехії та інших країн.

З досвідом організації роботи архіву, сучасними архівними технологіями члени української делегації ознайомилися під час відвідання Державного архіву Австрії.

На черговій **конференції Європейського відділення МРА** (23 серпня) обговорювалися ключові проблеми архівів переважно країн Євросоюзу – організація міжнародного архівного трейнінгу, формування електронного інформаційного масиву “Спільна архівна спадщина”, впровадження

рекомендацій Євросоюзу щодо доступу до архівів та електронних документів; плану дій щодо попередження катастроф в архівах (в тому числі – створення опорних пунктів “швидкого реагування” у різних країнах, що дозволило б звести до мінімуму втрати архівів під час стихійних лих та техногенних катастроф); удосконалення експертизи цінності документів у період, коли обсяги документальних масивів, що їх утворює суспільство, приймають загрозливий характер з огляду на складність керованих дій щодо відбору частки документів, що мають потрапити на державне зберігання.

Досягнуто домовленості про проведення Європейської конференції архівів під гаслом “Архівіст – професія майбутнього” (з акцентуванням проблем архівної освіти та місії архівіста в інформаційному суспільстві) у 2006 р. у Познані (Республіка Польща).

На **5-й Загальній конференції Євразійського відділення МРА** (27 серпня) було заслухано інформаційні повідомлення керівників архівних служб Азербайджану, Білорусі, Вірменії, Казахстану, Киргизії, Молдови, Монголії, України, Росії, а також країн-спостерігачів (Латвії, Литви, Польщі, Естонії).

Загалом в усіх країнах відділення спостерігається підвищення статусу працівників архівних установ, підвищення уваги з боку урядів і громадськості до проблем архівів. У більшості країн затверджено або готуються комплексні програми розвитку архівної справи, зростає заробітна плата архівістів, велика увага приділяється підготовці кадрів.

Учасники одностайно відзначили як одну з провідних тенденцій сьогодення – інтенсивне будівництво та реконструкцію архівних споруд (практично в усіх країнах відділення), що вичерпали свої інженерні ресурси і нині створюють загрозу збереженості національної архівної спадщини. З огляду на початок реконструкції та будівництва комплексу споруд центральних державних архівів України в Києві, українським делегатам запропоновано ознайомитися з досвідом будівництва і реконструкції, зокрема, в Росії, Литві. Загалом, вперше за останні роки більшість учасників відзначила позитивні зрушення й тенденції у сфері архівної справи і діловодства.

Безсумнівно, успішним можна вважати розбудову архівної справи в Казахстані – тут прийнято Державну програму розвитку галузі на 2004–2008 рр.; Управління справами Адміністрації Президента Казахстану веде інтенсивне капітальне будівництво й реконструкцію архівних споруд. Під егідою державної архівної служби створено Центр страхового копіювання, з 2005 р. має розпочати роботу Національний центр електронних документів, а також Національний центр археографії та джерелознавства. Відповідно до Державної програми “Культурна спадщина” створюється база даних “Архівна Казахстаніка”, передусім за документами російських архівів. Розроблено Правила роботи з електронними документами, Основні правила роботи відомчих архівів.

Підготовлено Комплексну програму розвитку архівної справи на 2004–2010 рр. в Киргизії, активно опрацьовується програма “Зарубіжна Киргизіка”.

Вартим аналізу й запозичення можна вважати досвід архівних служб Латвії й Естонії із створення онлайн-бази даних джерел комплектування державних архівів, тобто державного реєстру органів, установ, підприємств, організацій, що мають передавати на державне зберігання свої архіви.

Про масштабне будівництво і реконструкцію архівних споруд, зокрема інтенсивне будівництво нового приміщення Російського державного історичного архіву в Петербурзі, повідомив керівник архівної служби Російської Федерації В. П. Козлов. Він також поінформував колег про неоднозначні наслідки адміністративної реформи в Російській Федерації, зокрема, й про негативні, спровоковані руйнацією чіткої системи вертикальних зв'язків суб'єктів архівної справи. У зв'язку з реформою значні бюджетні кошти виділяються на опрацювання архівів ліквідованих міністерств і відомств.

На вимогу архівної служби до типових положень міністерств і відомств включено статтю про відповідальність за організацію діловодства та відомчих архівів.

Загалом, стабільність розвитку галузі в Російській Федерації забезпечується адекватним бюджетним фінансуванням упродовж останніх років.

На конференції прийнято рішення про проведення засідання чергової загальної конференції цього регіонального відділення МРА та Консультативної ради керівників архівних служб держав – учасниць СНД у вересні 2005 р. в м. Києві. Консультативну раду створено відповідно до Рішення Економічної Ради СНД від 25 червня 2004 р. (Доручення Кабінету Міністрів України № 32762/0/1-04 від 22 червня 2004 р.).

На **Генеральній Асамблеї МРА** (27–28 серпня) після постатейного обговорення й голосування було прийнято нову редакцію Статуту Міжнародної ради архівів.

Серед ключових документів, прийнятих Генеральною асамблеєю МРА, – “**Стратегія й пріоритетні сфери МРА**”, Резолюції Конгресу та Рекомендації Міжнародній раді архівів.

Перший документ визначає функції й стратегію МРА як професійної міжнародної організації архівних установ і архівістів; при цьому архівні установи мають тримати першість в ефективному реагуванні на стрімко змінювані концепції й технології щодо управління інформацією і знанням; мають бути добре підготовленими для виконання відповідальності за збереження і публічний доступ до культурної спадщини народів світу; архіви і професіонали діловодних служб відповідно мають бути добре підготовленими для виконання своїх функцій.

У рекомендаціях Міжнародній раді архівів, зокрема, наголошується на необхідності запровадження Всесвітнього дня архівів.

Резолюції Конгресу-2004 привертають увагу урядів країн світу на необхідність об'єднання зусиль держав, народів, міжнародних організацій у справі збереження всесвітньої архівної спадщини; наголошують на виключному місці і значенні архівів у розвитку концепції культурної різноманітності, відповідно до Загальної декларації про культурну різноманітність, що її було одногосно прийнято ЮНЕСКО у 2001 р.; покликаючись на вихідну тезу про *архіви як серце інформаційного суспільства*, закликають уряди країн світу на Світовому самміті інформаційного Суспільства в Тунісі у 2005 р. підтримати заходи щодо забезпечення збереженості та загальнодоступності архівів; виходячи з визначення архівів як важливої складової колективної та індивідуальної пам'яті, наголошують на необхідності обміну спільною спадщиною країн і суспільств принаймні на інтелектуальному рівні.

Під час конгресу проведено переговори й консультації з питань розвитку двосторонніх професійних зв'язків з керівниками архівних служб Австрії, Білорусі, Казахстану, Литви, Польщі, Росії, ФРН, Угорщини. На переговорах з представниками Генеалогічного товариства ЮТА (США) переглянуто засади співробітництва державних архівів України з цією організацією.

* * *

25 серпня у приміщенні Посольства України в Австрійській Республіці відбулося підписання двох офіційних документів – Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Архівною службою Сербії і Чорногорії, а також Протоколу до Угоди про співробітництво між Державним комітетом архівів України та Угорським державним архівом. В офіційній церемонії підписання взяли участь директор Архіву Сербії і Чорногорії М. Вуячич, Генеральний директор Державного архіву Угорщини Л. Гечені, інші керівники архівних служб зазначених держав, члени делегацій.

Новий поштовх для розвитку двостороннього співробітництва надав українсько-угорський Протокол, яким передбачено, зокрема, здійснення архівно-евристичних програм “Архівна Україніка в Угорщині” та “Архівна Гунгаріка в Україні”, розробка програми спільних документальних публікацій з актуальних проблем українсько-угорського співробітництва. Під час двосторонніх переговорів конкретизовано засади спільної публікації Переліку фондів Державного архіву Закарпатської області; обговорено перспективи опрацювання документів Угорського воєнного архіву, а також пошуку документів про вивезення нацистами у 1941 р. із Закарпаття бібліотечних та архівних фондів.

Під час переговорів з керівництвом Архіву Сербії і Чорногорії досягнуто домовленості про підготовку довідників “Україніка в Сербії” та “Сербіка в Україні”, спільного документального видання за фондами Державного архіву Закарпатської області, а також організацію підвищення кваліфікації сербських архівістів в Україні. Наступна зустріч керівників архівних служб має відбутися в Белграді у середині 2005 р.

Значний інтерес викликали десятки назв довідкових, документальних, періодичних видань Держкомархіву та архівних установ України, що поширювалися серед учасників конгресу. Особливим попитом користувалися англomовні інформаційні видання та англomовний компакт-диск “Архіви України”, на якому представлено систему архівних установ України, повнотекстову базу архівного законодавства та нормативної бази галузі, повні тексти усіх путівників по державних архівах (близько 10 тис. сторінок), зображення й анотації унікальних документів XII–XX ст.

Загалом успіх форуму значною мірою був зумовлений тим, що організатори застосували новий інтерактивний формат “відкритого конгресу”, що дало можливість під час роботи врахувати численні пропозиції від регіональних відділень МРА, секцій, комітетів та широкого кола фахівців.

Члени української делегації одностайно відзначили чітку роботу апарату і служб Посольства України в Австрії, активну допомогу й сприяння у вирішенні організаційних питань, пов'язаних з перебуванням і роботою делегації у Відні.

Робота делегації архівістів, що представляла державу на всесвітньому форумі, активна участь у засіданнях і робочих органах конгресу, ознайомлення із світовими досягненнями й обмін досвідом у різних сферах архівної справи, налагодження професійних контактів – все це, безсумнівно, сприятиме зміцненню авторитету й піднесенню міжнародного іміджу України.

Офіційні документи

I.

Стратегія й Пріоритетні Сфери МРА

Вступ

Цей документ представляє чотири напрямки стратегії, що стануть центром програми МРА починаючи з 2004 року. Стратегію й пріоритетні сфери, що їх підтримує МРА, було визначено членами МРА, розвинуто й проведено на спеціальній зустрічі в Абу-Дабі, а також на Зборах делегатів у Кейптауні в 2003 р.

Прембула

Архіви становлять Пам'ять націй і суспільства, формують їхню ідентичність і є наріжним каменем інформаційного суспільства. Надаючи

свідчення подій і справ людства, архіви надають підтримку державному управлінню, забезпечують права особи, організацій, держав. Гарантуючи громадянам право на доступ до офіційної інформації й на пізнання власної історії, архіви є фундаментом демократії, відповідальності й влади. Місія МРА – сприяти збереженню й використанню архівів у світі. Виконуючи цю місію, МРА працює над захистом і примноженням Пам'яті світу, поліпшенням спілкування, водночас поважаючи мовне розмаїття.

Стратегія й Пріоритетні Сфери МРА

Визначальними для поточної програми МРА напрямами стратегії є такі:

I. МРА має трактуватися й широко визнаватися як представник архівних установ та архівістів світу

Пріоритетні сфери Стратегії 1:

- 1.1 Єдиний голос від міжнародного архівного співтовариства;
- 1.2 Захист і пропаганда ролі архівів і документів у суспільстві;
- 1.3 Активна присутність МРА.

II. Архівні установи мають тримати першість в ефективному реагуванні на стрімко змінювані концепції й технології щодо управління інформацією і знанням

Пріоритетні сфери Стратегії 2:

- 2.1 Підтримка ролі архівних установ у поліпшенні та забезпеченні прозорості управління;
- 2.2 Надання архівним установам функції управління електронними документами;
- 2.3 Підтримка автоматизації архівних технологій.

III. Архівні установи мають бути добре підготовленими для виконання місії збереження та забезпечення публічного доступу до культурної спадщини народів світу

Пріоритетні сфери Стратегії 3:

- 3.1 Розвиток матеріально-технічної бази архівів та міжархівного співробітництва;
- 3.2 Збереження й захист документів і архівів;
- 3.3 Загальнодоступність документів і архівів.

IV. Архіви і працівники служб діловодства в усіх країнах мають бути добре підготовленими і компетентними для виконання своїх функцій

Пріоритетні сфери Стратегії 4:

- 4.1 Освіта та постійне професійне навчання/розвиток;
- 4.2 Створення мережі й обмін досвідом між архівістами і працівниками служб діловодства;
- 4.3 Співробітництво архівів і працівників служб діловодства з представниками суміжних професій.

Від пріоритетів до програм

МРА має досягти суттєвих результатів у кожній з цих чотирьох сфер відповідно буде вироблено основну програму.

Через програму МРА сприятиме також розвиткові матеріальної бази і співробітництва між країнами, удосконаленню МРА як асоціації, що слугує її членам, кооперації між архівами й працівниками служб діловодства, обміну галузевими стандартами і кращим досвідом.

Співпраця із спорідненими організаціями й іншими основними безпосередніми й потенційними партнерами становитиме основу стратегії.

Перегляд і переорієнтація

Потреби членів МРА, пріоритети і наміри будуть систематично оцінюватись, і в разі потреби напрямки стратегії МРА переглядатимуться.

Схвалено Виконкомом МРА (Мадрид, квітень 2004 р.) для представлення Генеральній Асамблеї (Відень, серпень 2004 р.).

II.

Резолюції Міжнародного конгресу архівів – 2004

Схвалені 15-ю сесією Генеральної Асамблеї
Відень, 28 серпня 2004 р.

Дві тисячі учасників зі 116 країн на засіданні XV Міжнародного конгресу архівів у Відні з 23 по 28 серпня,

1. **Стурбовані** тяжкими наслідками техногенних та природних катастроф як для публічної, так і приватної архівної та документальної спадщини, **рекомендують** урядам, які досі не зробили цього, ратифікувати Гаазьку конвенцію із захисту культурної спадщини у випадку збройного конфлікту 1954 р. разом із двома Протоколами, 1954 та 1999 рр., другий з яких набув чинності 9 березня 2004 р.;

рекомендують ООН та іншим міжнародним організаціям та національним урядам:

- включити захист рухомої й нерухомої культурної спадщини та життєво важливих документів до їхніх миротворчих та гуманітарних акцій,
- активно запобігати крадіжкам і нищенню документів і архівів та
- вживати заходів щодо запобігання незаконній торгівлі архівними документами;

рекомендують фахівцям, що опікуються культурною спадщиною, інтегрувати зусилля у програмах підготовленості до ризиків, реагування та відновлення;

рекомендують, щоб члени МРА у співпраці з ICOM, ICOMOS та IFLA створили національні комітети Блакитного щита там, де їх досі немає.

2. **Нагадуючи** про право й відповідальність кожної країни щодо захисту своєї культурної спадщини; покликаючись на Всесвітню декларацію Культурного Розмаїття, одностайно прийняту ЮНЕСКО у 2001 р.¹,

вітають пропозиції щодо розроблення Міжнародної конвенції Культурного Розмаїття, як це рекомендовано 32-ю Генеральною конференцією ЮНЕСКО; і

закликають міжурядові зустрічі експертів, що готують проект Конвенції, врахувати істотне значення архівів у збереженні культурного розмаїття.

3. **Нагадуючи**, що архіви є серцем інформаційного суспільства, **стурбовані** їхньою вразливістю, передусім в електронному середовищі, **бажаючи** забезпечити їхню збереженість для майбутніх поколінь і **опікуючися** зменшенням “цифрової роз’єднаності” між багатими і бідними країнами, а також і в самому суспільстві,

закликають уряди уповноважити своїх делегатів на Світовий Самміт Інформаційного Суспільства, що відбудеться в Тунісі в листопаді 2005 р., підтримати заходи щодо збереження й вільного доступу до архівів, як це задекларовано Планом дій, прийнятим на Самміті в Женеві у грудні 2003 р.;

запрошують органи влади відповідних країн і керівників установ і організацій наказати делегатам на Світовий Самміт Інформаційного Суспільства домагатися скорочення вартості доступу до Інтернету для країн з низьким рівнем прибутку, а також уможливити для національних архівних служб підключення до Інтернету, полегшуючи у такий спосіб подолання “цифрової роз’єднаності” між країнами.

4. **Будучи свідомими** важливості архівів як фундаментальної складової колективної та індивідуальної пам’яті,

¹<http://www.unesco.org/culture/pluralism/diversity/>

рекомендують урядам і міжнародним організаціям розробляти стратегію збереження пам’яті націй, так само, як і заохочувати обмін спільною спадщиною на міжнародному рівні.

5. Зважаючи на фундаментальне значення архівів в усіх державах як засобу визначення відповідальності за порушення прав людини і сприяючи взаєморозумінню і поширенню загальної справедливості,

серйозно стурбовані загрозою знищення, перед якою в деяких країнах опинилися архіви публічних установ і міжнародних організацій, що документували порушення прав людини,

закликають ООН прийняти заключний звіт з питання безкарності злочинців, відповідальних за порушення прав людини, підготовлений Луї Джоанетом у 1997 р. (E/CN.4/Sub.2/1997/20/Rev.1), з тим, щоб він був представлений Генеральній Асамблеї ООН²;

закликають відповідні органи ООН сприяти реалізації прав, зазначених у вищезгаданому звіті шляхом збереження цих архівів і розроблення відповідного плану дій;

закликають ЮНЕСКО надати підтримку проектам Міжнародної ради архівів, спрямованим на поліпшення збереженості й удоступнення архівів, що стосуються прав людини.

6. **Беручи до уваги** зростаюче значення спорту й Олімпійського руху в сучасному суспільстві та необхідність збереження й популяризації його архівної спадщини,

закликають Міжнародний олімпійський комітет, уряди й громадянське суспільство підтримати проекти МРА, спрямовані на захист та подальше збереження й удоступнення архівів спорту та Олімпійського руху.

7. **Зважаючи** на нагальну потребу зростання іміджу архівних служб у суспільній думці,

закликають відповідні органи ООН встановити Міжнародний день архівів.

² Цей звіт містить 40 принципів, п’ять з яких (з 13-го по 17-й) вимагають збереження документів щодо таких індивідуальних і колективних прав: права на знання, права на справедливість і права на компенсацію ([http://www.unhcr.ch/huridocda/huridoca.nsf/\(Symbol\)/E.CN.4.sub.2.1997.20.Rev.1.En](http://www.unhcr.ch/huridocda/huridoca.nsf/(Symbol)/E.CN.4.sub.2.1997.20.Rev.1.En)).

III. Рекомендації

Схвалені 15-ю сесією Генеральної Асамблеї
Відень, 28 серпня 2004 р.

Учасники засідання XV Міжнародного конгресу архівів у Відні, Австрія,

1. **Стурбовані** нерівністю між членами, що триває стосовно доступу до міжнародних зустрічей і професійних ресурсів усередині МРА,

закликають Виконком заохочувати солідарність між членами з тим, щоб забезпечити менш розвиненим країнам можливість скористатися професійними ресурсами, наявними всередині МРА, і брати участь у міжнародних і регіональних конференціях, що стосуються їх (CITRA, відділення, секції).

2. **Беручи до уваги** професійні переваги й нові перспективи, що відкриваються завдяки новому формату XV Міжнародного конгресу архівів,

закликають Виконком забезпечити, щоб Конгрес–2008 був так само плідним й інтерактивним.

3. **Беручи до уваги** той факт, що міжнародні конвенції стосовно розміщених архівів готуються з труднощами, а також з огляду на складність цієї проблеми,

закликають Виконком вивчити можливості щодо обговорення й міжнародного співробітництва в цій сфері.

4. **Закликають** Виконавчий комітет розробити загальні принципи доступу до політичних архівів делікатного характеру.

Міжнародна допомога в ліквідації гуманітарної катастрофи

17 вересня у Державному архіві Хмельницької області підписана угода з Посольством США в Україні на отримання гранту в сумі 27196 доларів для придбання листодоливого обладнання.

Це другий грант, який надав уряд США Держархіву Хмельницької області для ліквідації тяжких наслідків пожежі, що сталася у Кам'янець-Подільському міському архіві в квітні минулого року.

Заступник аташе з питань культури Посольства США в Україні Ш. Бистранські та помічник радника відділу преси, освіти і культури О. Любинецька ознайомились з роботою архіву з ідентифікації та реставрації ушкоджених документів, створення страхового фонду на нетрадиційних

носіях інформації, зустрілися з заступником голови облдержадміністрації А. Г. Роздобудьком, висловили щирі побажання щодо подальшої співпраці по збереженню історичних і культурних цінностей України.

Голова Держкомархіву України **Г. В. Боряк**

Міжнародна конференція “Архіви в міжнародному контексті”

З 29 вересня по 2 жовтня 2004 р. у Державному центральному архіві в м. Празі (Чеська Республіка) з нагоди 50-річчя архіву відбулася міжнародна конференція “Архіви в міжнародному контексті”.

На особисте запрошення керівника архівного відділу Міністерства внутрішніх справ Чеської Республіки п. В. Бабічки у роботі конференції взяв участь директор Держархіву Закарпатської області. Відповідні доручення директору архіву було дано головою Державного комітету архівів України Г. В. Боряком. Одним з важливих завдань було налагодження прямих контактів з керівництвом чеської архівної служби та Державного центрального архіву в м. Празі.

Для Держархіву Закарпатської області налагодження прямих контактів з архівістами Чехії має особливо важливе значення, оскільки у Празі перебуває значна частина документів з історії краю та й України в цілому.

Відкрила і керувала роботою міжнародної конференції директор Державного центрального архіву в Празі С. Драшарова та керівник архівного відділу Міністерства внутрішніх справ Чехії В. Бабічка. Учасників конференції вітали міністри закордонних справ та внутрішніх справ Чеської Республіки, а також від імені Міжнародної Ради архівів – Л. Міколецкі (Австрія).

На конференції виступили архівісти Чехії, Франції, Італії, України, Латвії, США, Литви, Німеччини, Угорщини, Хорватії, Польщі, Словаччини, Словенії, Нідерландів, Швейцарії, Австрії, а також Ради Європи, Європарламенту та Архіву вільного суспільства (Будапешт).

За дорученням Голови Держкомархіву директор держархіву області мав зустріч з В. Бабічкою, в ході якої було повідомлено про готовність української сторони підписати Угоду про співробітництво між Держкомархівом України та архівною службою Чеської Республіки. В. Бабічка погодився з потребою підписання такої Угоди і заявив, що чеська сторона чекає проекту Угоди від української сторони для вивчення і підготовки до підписання. Керівник архівного відділу МВС Чехії не заперечує проти підписання Угоди у першій половині 2005 року. Місцем підписання Угоди міг би бути Ужгород. З цією позицією також В. Бабічка погодився.

Директор Державного центрального архіву в Празі С. Драшарова та начальник відділу фондів 1918–1945 років зазначеного архіву З. Кокошко-

ва активно проводили думку щодо налагодження прямих контактів та розвитку ділових зв'язків з Державним архівом Закарпатської області. Чеська сторона погодилась надати Держархіву Закарпатської області можливість копіювати матеріали перепису населення Підкарпатської Русі (нинішня територія Закарпаття) у 1930 р., але лише за кошти української сторони.

У ході зустрічі з керівником архівного відділу і діловодства Міністерства внутрішніх справ Петром Картоузом було обговорено шляхи подальшого розвитку співробітництва. Одночасно п. П. Картоуз виявив бажання у цьому році побувати з короткочасним неофіційним візитом у Держархіві Закарпатської області. Дата приїзду буде узгоджена окремо.

Під час зустрічі з керівником архівної служби Болгарії Г. Черневим, заст. директора Центрального державного архіву Литви Г. Случкайте та начальником відділу Центрального державного архіву Латвії висловлювалися побажання щодо укладення двосторонніх угод з Держкомархівом України та розширенням зв'язків між архівістами зазначених країн.

Питання організації науково-дослідної роботи в Держархіві Закарпатської області обговорювалися на зустрічі з професором, заступником декана філософського факультету Кардового університету в Празі Я. Ріхліком, що відбулася з його ініціативи.

Учасники конференції оглянули документальну виставку “Щоб ніхто і ніщо ніколи не були забуті”. Для них було організовано екскурсії по Державному центральному архіву та архіву міста Праги, що розміщені в єдиному суперсучасному архівному ареалі-комплексі споруд. Архівний ареал обладнаний найсучаснішою технікою.

Директор архіву мав зустріч у посольстві України з радником посла України в Чеській Республіці Андрієм Моторним.

Директор архіву **М. Делеган**

НОВІ ВИДАННЯ

Публікації державних архівних установ

Бабин Яр: людина, влада, історія: Документи і матеріали. В 5 кн. Кн. 1: Історична топографія. Хронологія подій / Упоряд. Т. Євстаф'єва, В. Нахманович; Громадський комітет для вшанування пам'яті жертв Бабиного Яру, Державний комітет у справах національностей та міграції, Державний комітет архівів України, Служба безпеки України, Національна бібліотека України імені В. Вернадського, Музей історії м. Києва, Український центр вивчення історії Голокосту. – К., 2004. – 598 с.; іл.

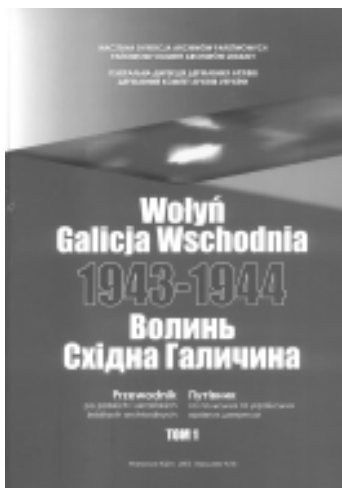
В першій книзі багатотомного видання на основі аналізу документальних джерел, що вперше вводяться до наукового обігу, публікуються статті присвячені проблемам локалізації місць розстрілів та захоронень під час німецької окупації 1941–1943 рр., а також до- і післявоєнну історію забудови цієї місцевості.

Вперше публікується корпус текстових, картографічних і фотодокументів, згрупованих за хронологією та тематикою.

Видання доповнено науково-довідковим апаратом.

Для істориків, політологів, краєзнавців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів та всіх, хто цікавиться історією Другої світової війни, Голокосту, України і міста Києва.

Волинь – Східна Галичина. 1943–1944: Путівник по польських та українських архівних джерелах. Т. 1 / За ред. Д. Наленч та Г. Боряка; Генеральна дирекція державних архівів Республіки Польща, Державний комітет архівів України. – Варшава – Київ, 2003. – 288 с.

Путівник надає інформацію про архівні джерела, що зберігаються в Польщі та Україні, до історії українсько-польських стосунків часів Другої світової війни – стосунків, які призвели до найкривавішої в нашій спільній історії новітньої доби катастрофи.

У першому томі представлено матеріали з державних архівів Польщі й України, частково – з Державного архіву Служби

безпеки України, а також Інституту національної пам'яті, Центрального військового архіву, Оссолінеуму, Центру “Карта”, Архіву Інституту історії народного руху, Архіву монастиря на Ясній Гужі тощо.

Для істориків, політиків, публіцистів, колишніх вояків, усіх зацікавлених осіб.

Волинь у Другій світовій війні: Збірник наукових та публіцистичних статей, присвячений 60-річчю визволення Волинської області від фашистських загарбників / Гол. ред. та упоряд. М. М. Кучерена; Волинська обласна державна адміністрація, Волинський державний університет імені Лесі України, Державний архів Волинської області, Волинський краєзнавчий музей. – Луцьк, 2004. – 252 с.

Вміщено матеріали з історії Волині від початку Другої світової війни у вересні 1939 р. до вигнання фашистських загарбників з території краю у 1944 р. Збірник відкриває вступним словом про безсмертний подвиг народу Герой України, Голова Волинської обласної державної адміністрації А. Француз.

Висвітлюються питання про партизанський рух, національно-визвольний рух, українсько-польський конфлікт у роки Другої світової війни,

волинських оstarбайтерів, фронтові операції із визволення Волині у 1944 р.

Особливу увагу привертає стаття директора Державного архіву Волинської області В. М. Гики “Історія Великої Вітчизняної війни в документах державного архіву області”, в якій дано огляд архівних джерел з даної тематики.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів та широкого загалу читачів.

Государственный архив Донецкой области. Буклет / Донецкая областная государственная администрация, Государственный архив Донецкой области. – Донецк, 2004. – 16 с.

Дано коротку історію формування архівної служби області, структуру Державного архіву Донецької області, склад і зміст документів, що зберігаються в ньому.

У вступному слові директор архіву запрошує до роботи в архіві учнів, студентів, вчених, бізнесменів, пропонує пенсіонерам допомогу в оформленні пенсій, а також закликає здавати документи на зберігання до архіву.

Видання добре проілюстровано фотографіями. Подано перелік архівних видань за останні 20 років. Вказано адресу та телефони архіву, режим роботи читального залу, графік прийому відвідувачів.

Для науковців, студентів, усіх, хто цікавиться історією Донеччини.

Державний архів Чернігівської області. Буклет / Чернігівська обласна державна адміністрація, Державний архів Чернігівської області. – Чернігів, 2004. – 6 с.

В буклеті зазначено, що пріоритетними напрямками діяльності Державного архіву Чернігівської області є:

– реалізація державної політики в галузі архівної справи й діловодства, здійснення управління архівною справою й діловодством на території області, координація діяльності органів державної влади, підприємств, установ, організацій усіх форм власності з питань архівної справи й діловодства;

– внесення до Національного архівного фонду архівних документів, що мають місцеве значення, проведення їх державної реєстрації, ведення обліку та постійне зберігання цих документів, а також використання архівної інформації;

– проведення науково-методичної роботи в галузі архівознавства, документознав-

ства та археографії, впровадження досягнень науки, техніки, передового досвіду;

– здійснення контролю за діяльністю архівних установ і служб діловодства, забезпечення дотримання нормативно-правової бази в галузі архівної справи й діловодства.

Дається інформація про державні архіви області, телефони керівників та адреса архіву.

Для істориків, викладачів, студентів, всіх, хто цікавиться історією Чернігівщини.

Минуле і сучасне Волині та Полісся: історія сіл і міст західного Полісся. Маневиччина. Матеріали XIII Волинської наукової історико-краєзнавчої конференції, смт. Маневичи – с. Кукли, 14 квітня 2004 р. Збірник наукових праць / Упоряд. Г. Бондаренко, А. Силук, П. Хомич; Управління культури Волинської облдержадміністрації, Маневицька районна державна адміністрація, Маневицька районна рада, Маневицький краєзнавчий музей, Волинський державний університет імені Лесі Українки, Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, Волинське обласне товариство краєзнавців, Волинський краєзнавчий музей, Державний архів Волинської області, Волинська обласна редакційна колегія тому "Звід пам'яток історії та культури, Волинська область". – Луцьк, 2004. – 272 с.; іл.

У збірнику наукових праць вміщено доповіді та повідомлення присвячені історії сіл і міст краю в контексті історії української держави.

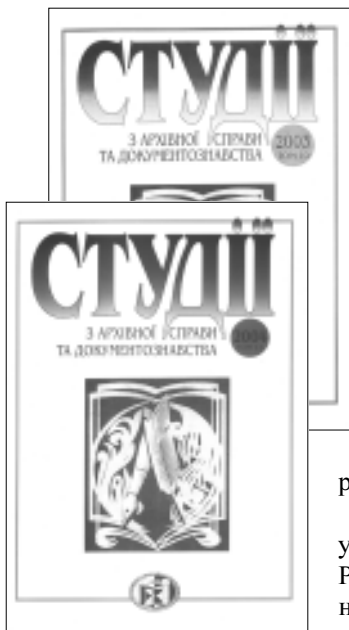
Для науковців, аспірантів, студентів, краєзнавців.

Петрів Всеволод. Військово-історичні праці. Листи / Редкол.: О. Біланюк, Л. Винар, А. Кентій, В. Лозицький, Н. Маковська, С. Петрів, В. Сергійчук (голова); Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Центр українознавства, Центральний державний архів вищих органів влади та управління України, Центральний державний архів громадських об'єднань України, Українська вільна академія наук у США. – К., 2004. – 628 с.

До другого збірника військово-історичних праць Військового міністра і начальника Генерального Штабу армії Української Народної Республіки генерал-хорунжого Всеволода Петріва (1883–1948) увійшли його невідомі розвідки про розвиток військової справи українського та інших народів світу, які в Україні публікуються вперше.

Друге видання праць Всеволода Петріва розраховане на всіх тих, хто цікавиться історією військового мистецтва і минулим нашого народу, воно а також тих, хто хотів би оцінити стратегію і тактику збройних сил інших держав.

Студії з архівної справи та документознавства / Редкол.: І. Б. Матяш (гол. ред.), Н. М. Христова (заст. гол. ред.), В. В. Бездрабко (відп. секр.) та ін.; Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Європейський університет. – К., 2003. – Т. 10. – 248 с.

До 10-го тому щорічника ввійшли, переважно тексти доповідей учасників Міжнародної наукової конференції “Архіви та краєзнавство: шляхи інтеграції” (Київ – Трускавець – Дрогобич, 16–18 квітня 2003 р.), основна частина яких надрукована у 9-му томі.

У публікаціях фахівців науково-дослідних установ, архівів, бібліотек, музеїв України, Росії, Білорусії, Польщі, Угорщини порушено актуальні питання краєзнавства та зроблено спробу накреслити можливі перспективи його розвитку, висвітлено напрямки та

форми історико-краєзнавчих досліджень; подано огляди архівних фондів, що містять інформацію про історію міст і сіл України; репрезентовано відомості про видання краєзнавчого характеру.

Для істориків, архівістів, викладачів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених читачів.

Студії з архівної справи та документознавства / Редкол.: І. Б. Матяш (гол. ред.), Н. М. Христова (заст. гол. ред.) та ін.; Державний комітет архівів України, Український науково-дослідний інститут архівної справи та документознавства, Європейський університет. – К., 2004. – Т. 11. – 277 с.

До 11-го тому щорічника ввійшли наукові статті й проекти досліджень з проблем, над якими працює інститут (схема класифікації доку-

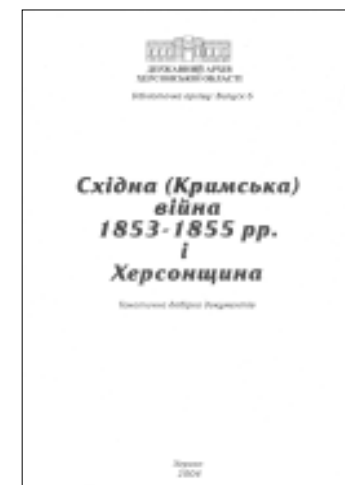
ментної інформації в систематичних каталогах державних архівів України; оптимальна модель організації документів Національного архівного фонду: методологія визначення і технологія створення (науково-практичний коментар до третього розділу “Основних правил роботи державних архівів України”); грошова оцінка документів Національного архівного фонду України; проект концепції впровадження в Україні норм міжнародного стандарту ISO 15489 “Інформація та документація. Управління документацією”, а також історико-архівознавчі та джерелознавчі розвідки фахівців науково-дослідних установ, архівів, вищих навчальних закладів, бібліотек України.

Для істориків, архівістів, викладачів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених читачів.

Східна (Кримська) війна 1853–1855 рр. і Херсонщина: Тематична добірка документів / Авт.-упоряд.: В. Баранюк, Л. Виноградова (керівник), З. Орлова, О. Шинкаренко; Державний архів Херсонської області. – Херсон, 2004. – 71 с. – (Серія “Бібліотечка архіву”. – Вип. 6)

Підготовлені до публікації документи тематичної добірки “Східна (Кримська) війна 1853–1855 рр. і Херсонщина” за текстом – автентичні, за назвою – авторські, розміщені у хронологічному порядку. До добірки додається перелік документів комплекту, стаття директора державного архіву області А. Карпової з газети “Надніпрянська правда” та ілюстрації – відтворені копії кількох текстів.

Розраховане на істориків, краєзнавців, викладачів, студентів, широкое коло читачів історичної літератури.

Український голокост 1932–1933. Свідчення тих, хто вижив / Упоряд.: Ч. I – О. Ю. Мицик, Ч. II – А. Бойко, Ч. III – С. Таранець; Національний університет “Києво-Могилянська академія”; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України; Державний комітет архівів України; Канадський інститут українських студій Альбертського університету (Едмонтон); Українсько-канадський дослідничо-документаційний центр (Торонто). – 2004. – Т. 2. – 443 с.

У книзі вміщено свідчення тих, хто пережив одну з найжахливіших трагедій в історії людства – голодомор-геноцид 1932–1933 рр., спрямований на вигублення українського народу.

Спогади, зібрані впродовж багатьох років, доповнені документальними матеріалами й свідченнями про голод 1946–1947 рр., дають змогу побачити дію страхітливого механізму знищення українського селянства, відновити замовчувані досі сторінки вітчизняної історії.

Харківський університет: Історичний екскурс за архівними документами: Науково-довідкове видання / Авт.-упоряд.: М. А. Балишев, О. М. Мащенко; Центральний державний науково-технічний архів України. – Харків, 2004. – 202 с.; іл.

Представлено огляди, описи, переліки, публікації архівних документів з фондів особового походження видатних учених Харківського університету (М. М. Бекетова, В. Я. Данілевського, М. В. Клочкова, С. В. Пахмана, О. П. Рославського, Петровського, Д. М. Сінцова, М. П. Барабашова, О. М. Матвієнко, В. М. Нікітіна, Б. П. Остащенко-Кудрявцева, Ю. М. Прокудіна) за період 1864–1994 рр.

За документами ЦДНТА України висвітлюється історія будівлі університету. Залучені до обігу нові джерельні матеріали центральних архівів, держархівів областей, родинних архівів.

Розраховано на науковців, краєзнавців, студентів, усіх тих, хто цікавиться історією цього навчального закладу.

Центральний державний архів громадських об'єднань України. Буклет / Укл.: О. В. Бажан, М. А. Деркач; Центральний державний архів громадських об'єднань України. – К., 2004. – 8 с.

Дано коротку історію створення архіву та склад документів, що зберігаються в ньому. Розкриваються основні напрямки діяльності архіву: забезпечення збереження та облік документів Національного архівного фонду, формування національного архівного фонду України, створення довідкового апарату до документів, використання інформації документів та видавничої діяльності.

Видання ілюстроване та доповнене інформацією про режим роботи читального залу архіву.

Для користувачів документною інформацією.

Документальні, джерелознавчі та довідкові видання інших установ України

Депортації. Західні землі України кінця 30-х – початку 50-х рр. Документи, матеріали, спогади / Відп. ред. Ю. Сливка. Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2002. – Т. 3. – 418 с.

У тритомнику опубліковано документи, спогади та інші матеріали про репресії та депортаційні акції періоду Другої світової війни і під час встановлення в Західній Україні тоталітарного режиму; про примусове виселення українців із Закарпаття, зокрема внаслідок операції “Вісла”, та поляків і євреїв Західної України у 40-х – на початку 50-х років; про українські національні визвольні змагання.

Юрій Мариновский. Шофар. Документи и материалы по истории евреев на Черкасщине нач. XIX ст. – 1960-е годы. Историко-краеведческий альманах. – Черкассы, 2004. – 292 с.

Альманах присвячено історії євреїв на теренах сучасної Черкаської області. Представлені документи і матеріали хронологічно охоплюють період від початку XIX ст. до 1960-х років. Вміщені документи (заповіти,

купчі, дарчі, описи, звіти, статистичні дані, судові документи, постанови, рішення та ін.) розкривають різні аспекти життя євреїв на цій землі.

Розповідається про життя єврейського населення на Черкащині, що стала для них батьківщиною. Єврейство Черкащини проживало і функціонувало у середовищі українського народу і стало невід'ємною частиною існуючого соціуму та його історичного минулого.

Для всіх, хто цікавиться історією євреїв.

Зарубіжні архівні видання

Нандор Феттіх. Київський щоденник 3.XII.1941–19.I.1942 / Державна служба контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України; Посольство Угорщини в Україні. – К., 2004. – 198 с., іл.

Щоденник Нандора Феттіха (1900–1971), знаного угорського вченого, археолога, мистецтвознавця – історичний документ важливого значення, що з авторських позицій висвітлює першу зиму гітлерівської окупації Києва. Наприкінці 1941 р. вчений був відряджений нацистським відомством А. Розенберга для опису культурних цінностей, що зберігалися в музеях Києва. Тут він спілкувався з відомими українськими вченими, які з різних причин залишилися в окупованому місті. Містить чимало цікавих подробиць з життя окупованого Києва і ніколи не публікувався. Він перекладений з рукопису угорською мовою, доповнений авторськими фото та малюнками. Українське видання супроводжує науковий коментар, а також додаткові ілюстрації з тогочасного життя. Автентичні ілюстрації Н. Феттіха, що друкуються, подано в тому порядку, в якому угорський археолог сам їх планував розмістити.

Розраховано на усіх, кому не байдужа доля рідного Києва.

The Povesf vremennykh let: An Interlinear Collation and Paradosis / Compiled and Edited by D. Ostrowski; Associate Editor D. J. Birnbaum, Senior Consultant Horace G. Limt. – S. 1: Harvard University Press, 2003. – СХСІ, 2166 p. – Harvard Library of Early Ukrainian Literature. Texts. – Volume X, Part 1–3.

Повість временних літ: Міжрядкове співставлення і парадосис / Склад і відредагував Д. Островскі; заступник редактора Д. Дж. Бірнбаум; головний дорадник Горас Г. Лант. – Б. м.: Harvard University Press, 2003. – СХСІ, 2166 с. – Гарвардська бібліотека давнього українського письменства. Корпус текстів. – Т. X, ч. 1–3.

Перше українське наукове видання “Повісті временних літ” репрезентовано англійською та українською мовами, робота над яким тривала протягом 20 років, побачило світ восени 2003 р. в Українському науковому інституті Гарвардського університету (США) в межах “Гарвардського Проєкту для відзначення Хрещення Руси-України”.

Видання здійснено у трьох частинах. Кожна з них є окремою книгою, на початку якої вміщено науковий апарат, далі – церковнослов'янський текст літописного зведення “Повість временних літ” (ПВЛ), який подано у послідовності від першої та до кінця третьої частини. На початку першої й другої частин вміщено зміст, вступне слово від редакції, передмову (О. Прицак), ключ до скорочень, вступ (Д. Островскі), бібліографію (126 позицій), засади передачі тексту та подяку. Ці тексти наукового апарату надано в першій частині англійською, в другій – українською мовами. На початку третьої частини вміщено факсимільні репродукції зі списків ПВЛ. У науковому апараті не представлено покажчиків, оскільки планується підготувати текст “Повісті” в електронному форматі, що дасть можливість легко знаходити необхідний матеріал та готувати різні покажчики, звичайні і зворотні словники до тексту та ін.

Видання “Повісті временних літ” – історичної компіляції часів Київської Руси – уклад та відредагував Д. Островскі, при допомозі вчених і співробітників Гарвардського університету (Е. Кінан, Г. Лант, О. Прицак, І. Шевченко, Д. Бірнбаум, Л. Вайт, В. Ведер, М. Вейлі, О. Гіппіус, З. Дійл, П. Райт, Т. Розен, В. Стефура та ін.) за п'ятьма головними списками XIV–XVI ст., оскільки оригінал найстаршого княжого літопису, написаного біля Києва близько 1116 р., не зберігся: Лаврентіївським, 1377 р., Радзивилівським, 90-х рр. XV ст., Академічним, кінця XV ст., Іпатіївським, близько 1425 р., Хлебніковським, XVI ст., тексти яких подано зі збереженням мови та орфографії, у текстологічному відрядковому зіставленні за списками в хронології, з подачею парадосиса, тобто оптимального прочитання, запропонованого укладачем. Для встановлення різночитань ПВЛ також були задіяні всі відомі списки та три опубліковані версії “Повісті” (російські від 1872, 1916 та 1950 рр.).

При редагуванні й виданні тексту були використані спеціально розроблені комп'ютерні програми, що дало можливість провести текстологічний аналіз за найсучаснішими технологіями та здійснити дослідження на високому науковому рівні. Відтепер дослідники різних гуманітарних галузей знань матимуть у своєму розпорядженні видання, яке дозволить комплексно вивчати ПВЛ, простежувати різночитання списків, не залучаючи рукописні джерела та публікації.

Вітасмо ювілярів

Микола Васильович Шапран народився 15 липня 1944 р. в с. Велика Медведівка, Шепетівського р-ну Хмельницької області в сім'ї робітників. Закінчив Одеську вищу партійну школу (1980) та Київську вищу школу МВС СРСР (1986).

Працював електриком, а з 1971 р. по 1976 рр. – звільненим секретарем комсомольської організації Коростенського фарзаводу – на Житомирщині. Згодом інструктором Коростенського міського партії, працював у Коростенському відділі внутрішніх справ на посаді заступника начальника по політичній частині.

В Управлінні внутрішніх справ Житомирського облвиконкому обіймав посади заступника начальника політичного відділу, начальника відділу виховної роботи, заступника начальника інформаційного бюро, начальника відділу виховної та соціально-психологічної роботи, старшого інспектора відділу по боротьбі з контрабандою та порушенням митних правил, заступника начальника вищезазначеного відділу, начальника даного відділу, заступника начальника митниці. У квітні 1997 р. призначений директором Держархіву Житомирської області.

М. В. Шапран – автор численних статей, опублікованих в газетах “Житомирщина”, “Молодь України”, “Місто”, “Субота”, “Радянське полісся”, “Радянський міліціонер” та журналах “Архіви України”, “Советская милиция”.

Микола Шапран – активний член правління Товариства дослідників Волині, член колегії Товариства охорони пам'ятників історії і культури, член комісії обласної ради з поновлення прав реабілітованих, член обласної редколегії зводу пам'яток історії й культури Житомирщини, член редакційної колегії обласної книги пам'яті України, член редакційної колегії Житомирської обласної книги “Реабілітовані історією”.

Неодноразово обирався членом бюро Коростенського міського комсомолу та членом бюро Житомирського обкому комсомолу.

Нагороджений медалями “20 років перемоги радянського народу в Великій Вітчизняній війні” (1965), “За доблестный труд на ознаменование 100-летия со дня рождения В. И. Ленина” (1970), “За трудову відзнаку” (1974), “Ветеран труда” (1987), “За відзнаку в службі III ступеня” (1988).

Руслана Титор (Житомир)

Діана Іванівна Пельц народилась 22 липня 1954 р. у м. Костопіль Рівненської області. Закінчила Львівський національний університет імені І. Франка в 1978 р. за спеціальністю – філолог, викладач французької мови і літератури. В Центральному державному історичному архіві України міста Львова працює з 1980 р.

З перших днів роботи в архіві проявила інтерес і зацікавлення до архівної роботи, наполегливо вивчала і оволодівала теорією і практикою архівної справи. Працювала на різних ділянках роботи – переробка і вдосконалення описів фондів, підготовка збірників документів і матеріалів, покажчика видань архіву та літератури про його діяльність. Бере активну участь у науковому житті Львова, зокрема є членом комісії допоміжних історичних дисциплін Наукового товариства імені Т. Шевченка та секретарем археографічної комісії цього ж товариства. В березні 1994 р. призначена заступником директора Центрального державного історичного архіву України, м. Львів. Є упорядником книг: “Володимир Гнатюк документи і матеріали” (Львів, 1998); “Михайло Драгоманов документи і матеріали” (Львів, 2001); “Путівник. Центральний Державний Історичний архів України, м. Львів” (Львів–Київ, 2001) та ін.

З вересня 1999 р. – директор Центрального державного історичного архіву України, м. Львів.

На високому рівні забезпечує керівництво Центральним державним історичним архівом України, м. Львів. Закінчила курси підвищення кваліфікації при Московському історико-архівному інституті (1983), Міжнародний курс архівістики у м. Парижі (1998), курс керівників архівних установ у м. Парижі (2003). Як представник від Українських архівів бере активну участь у Міжнародних конференціях і конгресах архівістів, на яких виступає з промовами про діяльність українських архівних установ, підтримує імідж України в галузі архівознавства з метою співпраці науковців багатьох країн світу. Є членом групи експертів з питань архівної спадщини Міжурядової українсько-польської комісії в справі охорони та повернення втрачених і незаконно переміщених під час Другої світової війни культурних цінностей.

Найщиріші вітання і довгих років життя зичить Діані Іванівні колегія Державного комітету архівів України та колектив Центрального державного історичного архіву України м. Львів.

3 жовтня 1944 р. відзначив свій шістдесятирічний ювілей **Валерій Васильович Крест'янніков** – директор Державного архіву м. Севастополя.

Народився в сім'ї офіцера військово-морського флоту в гавані Приморського краю м. Севастополя. Трудову діяльність розпочав реставратором Херсонського історико-археологічного заповідника. Приймав участь в археологічних експедиціях у Херсонесі та приміській зоні Севастополя. Після військової служби в лавах Радянської Армії вступив до Харківського державного університету імені О. М. Горького. Під час навчання в університеті працював в Музеї героїчної оборони і визволення Севастополя. З 1998 р. – директор Державного архіву м. Севастополя.

В. В. Крест'янніков є автором понад 30 наукових робіт, склав три збірники з історії м. Севастополя, кілька каталогів і музейних виставок. Завдяки його керівництву організована науково-дослідна робота співробітників архіву: випущений короткий довідник з фондів архіву, підготовлені статті у виданнях Державного комітету архівів України; співробітники беруть участь в міжнародних наукових конференціях; активізована робота з комплектування й обробки фондів архіву, організовані семінари керівників підприємств і установ з діловодства.

Враховуючи професійні знання, досвід роботи, особисті ділові якості і за вагомий внесок у розвиток архівної справи в Україні В. В. Крест'яннікову в 2002 р. Указом Президента України було присвоєно почесне звання “Заслужений працівник культури України”.

Колегія Державного комітету архівів України щиро вітає В. В. Крест'яннікова з ювілеєм і зичить йому міцного здоров'я, творчої наснаги і довгих років життя.

АДРЕСИ

**електронної пошти та web-сторінок архівних установ
(на офіційному сайті Держкомархіву України)**

<http://www.archives.gov.ua>

Державний комітет архівів України

mail@archives.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Український науково-дослідний інститут архівної справи
та документознавства**

undiasd@archives.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Центральний державний архів громадських об'єднань України

cdago@online.com.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Центральний державний історичний архів України, м. Київ

cdiak@archives.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Центральний державний історичний архів України, м. Львів

archives@cl.lv.ukrtel.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного

tsdkffa@archives.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДНТА України

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ЦДАМЛМ України

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Науково-довідкова бібліотека
центрального державного архіву України**

ndb@archives.gov.ua

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів в Автономній Республіці Крим

archiv@home.cris.net

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Вінницької області

<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Волинської області
davo@fk.lutsk.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Дніпропетровської області
dado@adm.dp.ua

Державний архів Донецької області
donarc@skif.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>
<http://home.sjdf.net/~donarc/>
<http://home.skif.net/~donarc/>

Державний архів Житомирської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Закарпатської області
archiv@uzh.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Запорізької області
dazo@infocom.zp.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Івано-Франківської області
daifo@il.if.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Київської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Кіровоградської області
dakiro@romb.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Луганської області
arhiv@is.com.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Львівської області
dalo@mail.lviv.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Миколаївської області
archiv@mykolayiv-oda.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Одеської області
gaoo@te.net.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Полтавської області
archiv@pi.net.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Рівненської області
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Сумської області
pm@arxiv.sumy.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Тернопільської області
dato_bogd@tr.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Харківської області
gaho@urk.net <http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Херсонської області
obl-arhiv@oda.kherson.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Хмельницької області
dahmo@hm.ukrtel.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Кам'янець-Подільський міський державний архів
office@arhiv.kp.km.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Черкаської області
chda@pub.nensi.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Чернівецької області
state_archive@sacura.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Чернігівської області
cnarch@mail.cn.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>
<http://arch.rbone.ci.net.ua>

Державний архів міста Києва
archiv@archiv.kyiv-city.gov.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів м. Севастополя
gosarhiv@bios.iuf.net
<http://www.gosarhiv.sevastopol.iuf.net/>
<http://www.gosarhiv.sev.net.ua>

Державний архів Міністерства внутрішніх справ України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Галузевий державний архів Міністерства оборони України
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Галузевий державний архів Комітету України
з питань гідрометеорології**
vlo@gda.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний архів Служби безпеки України
Web-сторінка: www.sbu.gov.ua/structure/dep13.shtml
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Галузевий державний архів Держкомгеології України –
Державний інформаційний геологічний фонд**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Галузевий державний архів фінансових посередників Фонду
державного майна України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Державний картографо-геодезичний фонд України
geofond@kiev.farlep.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Історико-архівне управління Міністерства
закордонних справ України**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут археології НАНУ
arhaeol@mail.kar.net
sekretar@iananu.kiev.ua
<http://www.kar.net/~archaeol>
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАНУ
alex@gilan.uar.net
<http://www.gilan.uar.net/nasu/sil.html>
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
імені М. Т. Рильського**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
nlu@csl.freenet.kiev.ua
<http://www.nbu.gov.ua>
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут архівознавства
manus@csl.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Інститут рукопису
manus@csl.freenet.kiev.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Львівська наукова бібліотека імені В. Стефаника
Відділ рукописів**
manuscr@isl.lviv.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

Одеська державна наукова бібліотека імені М. Горького
ognb@ognb.odessa.ua
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Наукова бібліотека Львівського державного університету
імені Івана Франка**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Наукова бібліотека Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова**
libosu@paco.net
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

**Центральна наукова бібліотека Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна**
<http://www.archives.gov.ua/Archives/>

ВІСНИК

Державного комітету
архівів України

(липень – вересень 2004 року)

Випуск 3 (19)

Підписано до друку 01.03.04. Формат 60 × 84/16.
Папір ксероксний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 9,02.
Ум. фарбо-відб. 9,02. Обл.-вид. арк. 10,02.
Наклад 800 прим. Зам. № 285.

Надруковано ДЦЗД НАФ
03680, МСП, Київ, вул. Солом'янська, 24